

Προς τον ...
2ου Διευτ. β. Αδριαν.

ΝΕΑ

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΩΦΕΛΙΜΟΝ ΚΑΙ ΞΕΡΙΝΟΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ. Γ. Α. Κασσιμάτης. Γ. Βουτζίδης. Εδάγγελος Παππαναστασίου.

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Γ. — 15 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1859.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ. Περὶ Ἀναγνώσεως (συνέχεια). — Περὶ εὐγενείας (συνέχεια). — Σηναὶ ἔκ-
τινος πρὸς τὰς δυτικὰς Ἰνδίας πορείας. — Περὶ Φιλοπατρίας. — Ἡ Ὀλγχι—Οἱ Μαθηταί.
Ὅτι καθέλου ἐπιβλαβὴς τοῖς νέοις ἢ τῶν μυθιστορημάτων ἀνάγνωσις. — Περίεργος εἰς-
πραξίς χρημάτων. — Ἱερατικὴ ἀπάτη.

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΑΡΧΟΝΤΑΙ ΑΠΟ 1 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ
ΚΑΙ ΕΙΝΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑΙ ΔΙ' ΕΝ ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΕΤΟΣ.

Τιμὴ συνδρομῆς προπληρωτέα καθ' ἑξαμηνίαν.

ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΝ.

Ἐν Σμύρῃ.	Διὰ Ὀθωμ.	112.	Ἐν Γαλλίᾳ.	Φραγ.	17.
Ἐντὸς τοῦ κράτους μετ. ἀργυρᾶ		3	Ἐν Ἰονίᾳ πολιτεία	Σελίν.	12.
Ἐν Ἑλλάδι.	Δραχ.	14	Ἐν Ἀγγλίᾳ	”	15.
Ἐν Αὐστρία καὶ Γερμανίᾳ. Φιορ.		7	Ἐν Ῥωσσίᾳ ρούβ. ἀργυρᾶ		5.
Ἐν Αἰγύπτῳ μετ. ἀργ.		4	Ἐν Ἡγεμονίαις φιορ.		7.

Ἐξαμηνία δὲ τὸ ἡμισυ τῶν ἀνωτέρω τιμῶν.

ΕΝ ΣΜΥΡΝῃ.

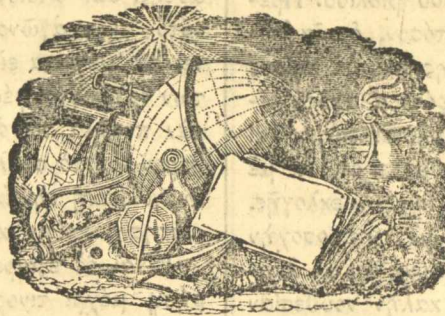
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΔΑΜΙΑΝΟΥ.

1859.

ΝΕΑ ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΚΑΙ ΤΕΡΠΝΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ

«Ὁ χρήσιμ' εἶδως, οὐχ ὁ πόλλ' εἶδως σοφός.»

Ἔτος Α'.

Ἐν ΣΜΥΡΝῃ, τῇ 10 Ὀκτωβρίου 1859.

Ἀριθμ. 5.

ΠΕΡΙ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΣ.

B'. Κατόρες καθ' ὅς πρέπει νὰ ἀναγινώσκῃ τις.

(Συνέχεια ἴδε φυλ. B'.)

Πολλοὶ ἄνθρωποι ἀναγινώσκουσι πολλὸ καὶ ὅμως ἀποκτῶσιν οὐδεμίαν, ἢ πάνυ μικράν ὠφέλειαν ἀφ' ὅ,τι ἀναγινώσκουσιν. Πρῶτον, διότι δὲν ἐπιτυγχάνουσι τὴν καλὴν ἐκλογὴν τῶν βιβλίων καὶ δεύτερον, διότι ἀναγινώσκουσι χωρὶς, μέθοδον καὶ σκοπὸν, πολλάκις δὲ καὶ χωρὶς νὰ δώσωσι τὴν ἀπαιτουμένην προσοχὴν εἰς τὰ ἀναγινωσκόμενα. “Ἐυαρεστοῦνται ἀπλῶς εἰς τὰς ὁποίας ἀναγινώσκουσιν ἢ ἀκούουσιν ἀπλῶς γνῶμας, ὡς καὶ εἰς τὰς διηγήσεις τῶν μυθιστοριῶν. Οὐδέποτε ὅμως ζυγίζουσιν αὐτὰς εἰς τὸ πνεῦμά των, ὡς εἰς ἀκριβῆ στάθμην, ἵνα ἐξιχνιάσωσι τὴν ἀλήθειαν αὐτῶν ἢ ἀπάτην, οὔτε κάμνουσιν ἐπ' αὐτῶν παρατήρησιν, ἢ σημείωσιν τινα. Πιθανὸν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν νὰ διατρέχωσι τὰς σελίδας, ἢ αἱ λέξεις νὰ πλήττωσι τὸ οὖς αὐτῶν, καὶ νὰ ἐξαλείφωται ὡς βραφωδία τις ἑσπερινῶν μύθων ἢ μᾶλλον, ὡς αἱ σκιαί συνέφου τινος σκιάζοντος, ἐπὶ πρασίνου κήπου ἐν ἡμέρᾳ θερινῇ. Καὶ ἂν ἤθελον ἐπαναλάβει τινα τῶν ἀναγινωσθέντων παιοῦσι τοῦτα ἐπὶ τῷ ἀπλῷ σκοπῷ τοῦ νὰ κάμνωσι χρῆσιν τῶν πραγμάτων ἐν ὥρᾳ συνδιαλέξεως καὶ συναναστροφῆς, ἵνα δεικνύωσιν ὅτι ἔχουσι γνῶσεις καὶ πολυμάθειαν. Τοιοῦ-

„τοτρόπως διαπερῶσιν ὡς ὕναιρον τὰς ἡμέρας αὐτῶν εἰς σειρὰν τινα ἀναγνώσεως χωρὶς νὰ καρπῶνται ἐξ αὐτῆς πραγματικὴν τινα ὠφέλειαν. Καθὼς ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ τρώῃ γῆ ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ διὰ χρεῖαν χωνεύσεως δὲν ἐπιδέχεται πλέον τροφὴν, οὕτω καὶ οὗτοι, οἱ ἀδιακόπως ἀναγινώσκοντες, δύνανται νὰ ἐπισωρεύσωσιν ὅσπιν θέλουσι πνευματικὴν τροφὴν εἰς τὸν ἐγκέφαλον αὐτῶν, καὶ ὅμως δι' ἔλλειψιν τῆς διὰ τῆς μελέτης γινομένης χωνεύσεως, νὰ μὴ παράξωσι μηδεμίαν πνευματικὴν πρόβodon. „ (1) Εἶναι λοιπὸν ἀναγκαῖον, ὅ,τι μόνον νὰ προσέχωμεν τί ἀναγινώσκομεν, ἀλλὰ καὶ πῶς ἀναγινώσκομεν.

1. Πρέπει νὰ ἀναγινώσῃτε μετὰ τῆς ἀπαιτουμένης διαγνώσεως. Εἰς τὸν κόσμον ὑπάρχει βιβλίων ἀπειροσ ἀριθμὸς καὶ ἐκδόσεις, τῶν ὁποίων μὲγα μέρος εἶναι εἴτε ἀνωφελῆ, εἴτε ἀναφανδὸν ὀλέθρια. Καὶ ἐπειδὴ εἶναι ἀδύνατον ν' ἀναγνώσῃ τις πάντα ταῦτα πρέπει νὰ ἐκλέγῃ τοὺς συντείνοντας εἰς τὸ ἀντικείμενον τῆς σπουδῆς αὐτοῦ ἀξιωτέρους καὶ δοκιμωτέρους συγγραφεῖς, ἀπορρίπτων ὀλέθριον τὸν σωρὸν τῶν ἀνωφελῶν καὶ ἀχρήστων, ἢ μᾶλλον τῶν ἐπιβλαβῶν βιβλίων. Ὑπάρχει δὲ καὶ τις ἄλλος λόγος διὰ τὸν ὁποῖ-

(1) Watts' Improvement of the Mind, a very usefuf hook for young persons.

ον όφειλετε να άποφεύγητε τα τοιαύτα βιβλία. Αί κακά έκδόσεις έμπεριέχουσι μυστικόν τι και θανατηφόρον δηλητήριον· αναγινωσκόμεναι λοιπόν άδιακρίτως και άνευ τής άπαιτουμένης προσοχής δύνανται να δηλητηριάσωσι πάραυτα τους αναγνώστας, διαφθείρουσαι τας άρχάς και διαστρέφουσαι την ψυχήν αυτών. Οί νέοι χρεωστούν να προφυλάττωνται περισσότερο έν τούτου, διότι πολλοί έξ αυτών άπωλέσθησαν διά τής αναγνώσεως ένός μόνου βιβλίου. Πρέπει, φίλοι μου, να προσέχητε τόσο, όποια βιβλία αναγινώσκετε, όσον επίσης και, με ποίους συναναστρέφεσθε· καθότι άμφότερα ταύτα έχουσι μεγάλην επίρροήν επί τής διαγωγής και του χαρακτήρος υμών. Βεβαιώθητε δε, ότι με την έπίτευξιν τής καλής των βιβλίων έκλογής, εάν μόνον δίδετε την άπαιτουμένην προσοχήν εις την άνάγνωσιν, θέλετε δυνηθή ν' άποκτήσητε και ν' άκολουθήσητε καλήν νοουθειάν έν τω βίω υμών.

2. Πρέπει ν' αναγινώσκητε μετά προσοχής. Ουδέποτε πρέπει να λαμβάνη τις ανά χείρας βιβλίον τι προς άπλήν διασκέδασιν, ή προς τον σκοπόν του να διατρίψη άπλώς τον καιρόν του· επειδή, όστις διαπερά ούτω πως τον καιρόν του, εκείνος βλάπτεται μάλλον παρά εάν ήθελεν είσθαι διόλου άργός. Ένω ή τοιαύτη επιπόλαιος άνάγνωσις μορφώνει εις τον άνθρωπον ευμετάβλητον συνήθειαν και δκνηρούς στοχασμούς άποκατασταίνει επί τέλους και το πνεύμα αυτου άνεπιτήδειον προς πάσαν σπουδαίαν και άκριθή συζήτησιν, ή μελέτην.

Όταν αναγινώσκητε πρέπει να προσηλόγητε καλώς την προσοχήν σας, συγκεντρώνοντες τους στοχασμούς και περιορίζοντες όλως διόλου τον νουν εις το αντικείμενον τής απουδής και μελέτης υμών. Ο τρόπος ούτος του αναγινώσκειν, έφ' διευκολύνει υμάς εις την ανακάλυψιν των ζητημάτων του συγγραφέως, σας καθιστά ένταυτώ ικανούς να εισδύητε εις τον καθ' αυτό σκοπόν και εις την υπόθεσιν αυτου. Τοιουτοτρόπως δύνασθε να διακρίνητε την αλήθειαν από τής άπάτης, να γνωρίζητε τα καλά αισθήματα από των κακών, και να αισθάνησθε την δύναμιν των ισχυρών επί ειρημάτων άπέναντι των άπλών συμπερασμάτων και των τολμηρών έκφράσεων. Προς τούτοις ο τρόπος τής αναγνώσεως έκτείνει τας θεωρίας και αυξάνει το κεφάλαιον των γνώσεων υμών, ένισχύων και ένδυναμών το πνεύμα υμών, και κατασταίνων υμάς επί τέλους αξίους να έννοήτε ύψηλοτέρας και σπουδαιότερας νοεράς έργασίας.

3. Πρέπει να αναγινώσκητε με ταπεινότητα. Ήθελεν είσθαι καλή έξις όταν λαμβά-

νη τις ανά χείρας βιβλίον προς άνάγνωσιν, να ρίπτη πρώτον έν βλέμμα επί του Προλόγου, επί του Καταλόγου των περιεχομένων, και επί των κεφαλαίων των ζητημάτων αυτου. Έπειτα δε, άφού τοιουτοτρόπως άποκτήση γενικήν θεωρίαν τής υποθέσεως του συγγραφέως του, να κλείση το βιβλίον και να συζητήση καθ' εαυτον, τί γνωρίζει περι τής περι ουδ λόγος υποθέσεως, και πως έθελεν άποφασίσει περι αυτης, εάν ο ίδιος έμμελε να επιχειρισθή τοιούτον τινα άγώνα. Η γύμνασις αυτη συντείνει τα μέγιστα εις την κατάληψιν των νοημάτων του συγγραφέως, και δύναται να καταστήση το μεν πνεύμα του αναγνώστου γόνιμον και έλεύθερον εις το συλλογίζεσθαι, αυτον δε ικανόν ν' αναγινώσκη την έκδοσιν με περισσοτέραν ευχαρίστησιν, κρίσιν και ώφέλειαν.

Είναι δε έξαιρετως άναγκαϊόν, άφού προχωρήση μέχρι τινος ο αναγνώστης, διακόπτων την άνάγνωσιν, ν' αναθεωρή όσα ήδη άνέγνωσε· ν' ανακαλή την σειράν των στοχασμών· να εξετάζη τας διαφιλονεικήσεις· να έρευνά, εάν, ως προς το αντικείμενον και τον σκοπόν του συγγραφέως, τα επιχειρήματα αυτου ήναι άποφασιστικά, αν τα αισθήματά του ειλικρινή και δίκαια, αι άνακαλύψεις άρμόδιαι και το πνεύμα του καλόν· Η και αυτον τον τρόπον γινομένη άνάγνωσις είναι τφόντι επίπονος, και όστις τον άκολουθεί δεν δύναται να αναγινώσκη, ειμή όλίγα τινά συγγράμματα, συγκρινόμενος προς εκείνον, όστις έκφυλλίζει πάν βιβλίον, το όποιον περιπίπτει εις τας χείρας αυτου. Αλλά το κεφάλαιον των γνώσεων και ή ισχύς του πνεύματος, τα όποια εκ ταύτης τής αναγνώσεως δύνανται ν' άποκτηθώσιν, είναι βεβαίως ικανά ν' αναπληρώσωσιν άφθόνως πάσαν έλλειψιν προερχομένην εκ του μικρού αριθμού των αναγνωσθέντων συγγραφέων.

Μία έκδοσις αναγινωσκομένη ολοκλήρως άπ' αρχής μέχρι τέλους, και μετά τής δεούσης προσοχής και μελέτης, συντείνει εις το να φωτίση τον νουν του αναγνώστου, και ν' αυξήση την διαγνωστικήν αυτου δύναμιν, πολύ περισσότερο ή ή έκφύλλισις ολοκλήρου τινος βιβλιοθήκης. Τη αληθεία, όσα περισσοτέρον αναγινώσκει τις κατά τούτον τον βίαιον και επιπόλαιον τρόπον, τόσο μάλλον γίνεται χαυνός και άνεπιτήδειος προς πάσαν σπουδαίαν διάσκεψιν. Η τοιαύτη άνάγνωσις όμοιάζει με τον παραγεμισμένον από μεγάλην ποσότητα τροφής στόμαχον, όστις φέρει άκινήσιαν και στάσιν εις τας ενεργείας του ανθρώπου. Και καθως ή τροφή διαμένουσα εις τον στόμαχον βαρύνει και χαυνώνει το σώμα, ούτω και ή πολλή και άσκοπος

ανάγνωσις, επισωρεύουσα άτάκτους ιδέας και γνώσεις εις τον έγκέφαλον, άδυνατίζει το λογικόν, σκοτίζουσα και συγχέουσα ένταυτώ όλας τας ενεργείας του πνεύματος.

Πρέπει ν' αναγινώσκητε με ταπεινότητα. Πολλάκις έρρέθη, ότι ο άνθρωπος δεν αισθάνεται την άδυναμίαν του· είναι όμως επίσης αληθές και ότι ούτος δεν αισθάνεται την δύναμιν αυτου. Άπειρα πλήθη ανθρώπων πολλάκις, μη έχοντες άρκετον θάρρος εις τας ιδέας αυτών δύναμεις, άποφεύγουσιν, ότι ήθελον τφόντι δυνηθή να επιχειρισθώσι, και δεν γνωρίζουσι τί δύνανται να κατορθώσωσιν. Όθεν ένόιδουσιν εις τας υπαγορεύσεις των άλλων, μη συλλογίζόμενοι μήτε πράττοντές τι άφ' εαυτών. ή δε άνάγνωσις χρησιμεύει εις αυτούς μόνον εις το να ένδυμώνται και να επαναλέγωσιν τα νοήματα των αναγνωσθέντων συγγραφέων. Τούτο είναι μέγα άμάρτημα, όπερ ματαιώνει τον σκοπόν τής αναγνώσεως. Όταν αρχίση τις ν' αναγινώσκη βιβλίον τι, πρέπει όχι μόνον να έχη πεποιθήσιν, ότι δύναται να έννοήση την υπόθεσιν περι τής όποίας τούτο πραγματεύεται, αλλά και να άποφασίση έσωτερικώς, ότι θέλει έννοήσει πάντα τα έν αυτώ διαπραγματεύμενα. Εάν δε το βάθος των νοημάτων ήθελε φέρει αυτον εις αυστηρόν άγώνα, τόσο καλλίτερον· διότι καθως το σώμα, ούτω και ο νους διά τής γυμνάσεως ένδυναμοῦται, και όσα αυστηρότερα γυμνάζεται, τόσο μάλλον αυξάνει ή δύναμις αυτου. Μιάς ολοκλήρου ώρας σπουδής, γινομένη με δυνατήν προσοχήν, τείνει περισσοτέρον εις το να ένισχύση και να φωτίση τον νουν του, παρά την μελέτην μιας έβδομάδος, την γινομένην διά τής συνήθους γυμνάσεως των δυνάμεων αυτου. Δεν πρέπει ποτε να όνομάζη τις κανένα άνθρωπον διδάσκαλον, ούτε ν' άφισρόνη το πνεύμα του εις τας παιητικάς έντυπίσεις, τας όποιάς οί άνθρωποι ευαρεστοῦνται να κάμνωσιν εις αυτον· άλλ' όφειλει ν' άκούη πρώτον μετά πολλής μετριοφροσύνης εκείνα, τα όποια ούτοι έχουσι να τω είπωσι, έπειτα να καθίση αυτά καλώς, και τότε να κρίνη άφ' εαυτου. Ο τρόπος ούτος θέλει κάμει αυτον ικανόν να μεταχειρίζηται όρθως τα βιβλία· δηλαδή να μεταχειρίζηται αυτά ως βοηθούς και όχι ως οδηγούς εις την μάθησιν του· να τα μεταχειρίζηται ως συμβούλους, άλλ' όχι ως υπαγορευτάς εκείνων, περι των όποιων μέλλει να σκεφθή και να πιστεύση έξ ιδίας πεποιθήσεως.

5. Πρέπει ν' αναγινώσκη τις με ταπεινοφροσύνην και ειλικρίνειαν. Εξέβρομεν τόσον όλίγα σχετικώς προς όσα έπρεπε να γνωρίζωμεν, ώστε έχομεν πάντοτε με-

γαλίστερον λόγον να ταπεινοφρονώμεν μάλλον διά την άγνοιαν, παρά να ύψηλοφρονώμεν διά την μάθησιν ήμών. Η αληθής έπιστήμη είναι πάντοτε ταπεινή και ήμερος· άλλ' ή σχολαστικότης είναι υπερήφανος και άπαιτηλή προς εαυτήν. Άνθρωποι βαθείας έρευνής και έκτεταμένης μαθήσεως ύπόκεινται περισσοτέρον εις την άθωότητα και την άπλότητα, παρά τους κατ' επιφάνειαν υποκρινομένους την παιδείαν. Όσοι δε αναγινώσκουσι πολύ και συλλογίζονται όλίγον, εκείνοι εύρίσκονται μάλας έκτεθειμένοι εις τον κίνδυνον του να κυριευθώσιν από υπερηφανίαν και άπάτην. Διότι ούτοι έκτιμώσι την μάθησιν αυτών πλέον εκ του αριθμού των βιβλίων, τα όποια έχουσι αναγινώσει, παρά από τας όποιάς έχουσι έξ αυτών συνάξει καθαράς και καλώς διακεκριμένας γνώσεις· όθεν του ποιήματος ή συμβουλή είναι έξίστου αληθής και ώφέλιμος.

Ή μικρά κι όλίγη γνώσις φέρει κίνδυνον μάλλον. Εις τα έργα και τας πράξεις και τον βίον των ανθρώπων, από την πηγήν την θεϊαν των σοφών τε και Μουσών. Η να πίνη τις βθέως ή μη γεύετ' ούδαμώς. Έπειδή ή όλίγη πόσις τον έγκέφαλον μεθύει, Η δε άφθονος και λεία πάντοτε τον σωφρονίζει.

Όστις θέλει να ώφελήται από την άνάγνωσιν, πρέπει ν' αναγινώσκη με νουν ταπεινόν και διδακτικόν, ών έτοιμος έν πάση περιστάσει να δέχηται την αλήθειαν όπου ήθελε την εύρει, καθως και παρ' οίσοιδήποτε ήθελε διδαχθή αυτήν, είτε φίλου είτε έχθρου. Είναι ίδιον άμαθούς και άνεπιτηδέου νοός το αποδόλλειν πάν πράγμα ως έσφαλμένον, άπλώς διότι δεν συμφωνεί με τα φρονήματα αυτου· καθως και το δέχεσθαι παλιν παραλόγως, ότι ήθελεν είσθαι σύμφωνον μετ' αυτου.

Φρονις' από πανταχόθεν την αλήθειαν κυνηγών, από φίλων ή έχθρών σου, Χριστιανών τε και Έθνών. Όπου ήθελον φυτρώσει, θεία πάντοτ' είν' τα άνθη, Σὺ δ' εκλέγων την ούσίαν ρίπτει όπισθεν τα άγκάθια.

Υπάρχει και άλλη μέθοδος με την όποιαν δύναται τις να προοδεύη διά τής αναγνώσεως. Όταν διάφοροι ένόνωνται εις την άνάγνωσιν ένός και του αυτου βιβλίου, ή τής ιδίας υποθέσεως, και συνέρχωνται ένίοτε να μεταδίδωσι τους στοχασμούς αυτών, και να συγκρίνωσι τας γνώμας των ως προς τους συγγραφείς τους όποιους είχαν μελετήσει, τότε ή ώφέλεια είναι μεγάλη και άκαταλόγιστος. Καθότι ή γύμνασις αυτη κατευθύνει υμάς εις την τελείαν γνώσιν των όποιων άνεγνώστε βιβλίων· έντυπώνει την εκ τούτων έξαχθείσαν διδυσκαλίαν βαθύτερα εις τον νουν· δίδει καθαρότητα και σαφήνειαν εις

τοὺς στοχασμούς· μεγαλύνει τὸ προτέρημα τῆς συνδιαλέξεως, καὶ μορφώνει τελευταίον τὴν ἕξιν τοῦ μεταδίδειν ἐτοιμῶς τὰς ἰδέας αὐτοῦ, ὅπου τὰν ἤθελε προσκλήθῃ νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν ἀπόθεσιν, συζήτησιν, ἢ φιλονεικίαν.

6. Πρέπει ν' ἀναγινώσκῃτε χάριν προόδου, καὶ οὐχὶ χάριν ἐπιδείξεως. Στοχάσθητε ὅτι ὁ μέγας σκοπὸς τῆς ἀναγνώσεως συνίσταται οὐχὶ εἰς τὸ νὰ δύναται τις νὰ ἐκφράζηται, τί οἱ ἄλλοι ἐστοχάσθησαν καὶ εἶπον· ἀλλὰ εἰς τὸ νὰ φωτίσῃ τὸ λογικὸν αὐτοῦ διὰ τῶν χρησίμων γνώσεων, νὰ μορφώσῃ τὴν καρδίαν του διὰ τῆς ἀρετῆς καὶ νὰ ἐτοιμάσῃ ἑαυτὸν, ἵνα ἐκτελῇ ἀρμονίως τὰ εἰς τὴν ζωὴν καθήκοντα, ὥστε νὰ λάβῃ καλὴν ὑποδοχὴν ἐν ἡμέρᾳ Κρίσεως. Οὗτος εἶναι ὁ μέγας σκοπὸς, τὸν ἐπιπὼν πρέπει νὰ ἔχωμεν πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν εἰς ὅλους ἡμῶν τοὺς ἀγῶνας, τοὺς ὁποῖους διὰ τῆς παιδείας τὴν ἀπόκτησιν καταβάλλομεν εἴτε διὰ τῶν βιβλίων, εἴτε δι' ἄλλων μέσων. Οὗτος εἶναι ὁ μέγας σκοπὸς διὰ τὸν ὁποῖον ἐγεννήθημεν, καὶ δὲν δύναται οὔτε ἀνάγνωσις, οὔτε σπουδὴ, οὔτε διασκεδάσις ζωῆς νὰ λογισθῇ καλὴ καὶ χρήσιμος, ἐνὸς ταῦτα δὲν τείνουν εἰς τὸ νὰ μᾶς βοηθήσωσιν πρὸς τὴν ἀπόκτησιν τοῦ μεγάλου τούτου σκοποῦ τῆς ὑπάρξεως ἡμῶν. Καὶ ἂν ἠσθανώμεθα, ὅσον ἔπρεπε τὴν ἀνάγκην ταύτην, ἤθελε μᾶς χρησιμεύσει ἀντὶ ὅλων τῶν ἄλλων κανόνων εἰς τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν τῆς μορφώσεως ἡμῶν. Ἐπειδὴ ἡ αἰσθησις αὐτῆ μᾶς ὀδηγεῖ εἰς τὴν καλὴν ἐκλογὴν τῶν βιβλίων, εἰς τὸν ὠφέλιμον τρόπον τῆς ἀναγνώσεως αὐτῶν καὶ ἐν γένει εἰς τὴν ὀρθὴν χρῆσιν τῆς μαθήσεως ἀναγκαζοῦσα ἡμᾶς νὰ ἀναπτύσωμεν τὸ πνεῦμα μᾶς καθ' ὅλας τὰς προσπάθειας ἡμῶν.

(ἀκολουθεῖ).

ΠΕΡΙ ΕΥΓΕΝΕΙΑΣ.

(Συνέχεια)

Καθήκοντα τῶν τέκνων πρὸς τοὺς πατέρας καὶ τὰς μητέρας αὐτῶν.

Ἐπειδὴ ὁ λόγος εἶναι ὁ πρῶτος τρόπος, ὅστις ἐδόθη ὑπὸ τῆς φύσεως πρὸς ἔμφασιν τῶν φυγικῶν ἡμῶν παθημάτων, δι' αὐτοῦ τούτου ἀρχόμεθα νὰ δεικνύωμεν τὴν στοργὴν πρὸς ἐκείνους, οἵτινες ἔδωκαν εἰς ἡμᾶς τὴν ζωὴν.

Διαφωνοῦσιν, ἂν πρέπει νὰ ὀμιλῶμεν πρὸς τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα ἡμῶν εἰς δευτέρον πρόσωπον (ὀηλ. μεταχειριζόμενοι τὸ σὺ, σέ κτλ.) Χωρὶς νὰ ἀποφασίσω τι ἐνταῦθα περὶ τοῦ

ζητήματος τούτου, θέλω εἶπει μόνον, ὅτι ἐὰν σὰς ἐπετρέπη (ὑπὸ τῶν γονέων) ἢ συνήθεια αὐτῆ, εἶσθαι οὐχ ἤττον ὑποχρεωμένοι νὰ ὀμιλήτε πρὸς τοὺς γονεῖς σας μὲ ἀκατάπαυστον σέβας καὶ δὲν πρέπει νὰ ἀπολαύητε τὴν συγκατάθεσιν ταύτην εἰμῆ, ἵνα καταστήσῃτε ἐμμαντικώτερον τὴν ἀφοσίωσιν καὶ τὴν οὐκ ἐπιεικῶν ἀγάπην.

Ἡ πρὸς τοὺς γονεῖς σας εὐπειθεῖα πρέπει νὰ ἦναι πρόθυμος καὶ φιλόστοργος. Προσέχετε ἵνα μηδέποτε δυσαρεστήσῃτε αὐτοὺς δι' ἀνωφελῶν καὶ ἐνόχων ἀντιλογιῶν. Ἐὰν παραφερόμενοι ὑπὸ τῆς πρὸς ὑμᾶς στοργῆς αὐτῶν, σὰς ἀφίνουσιν ἐνίοτε ἐλευθέρους εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν σπουδῶν, τῶν διασκεδάσεων, τῆς τροφῆς τῆς ἐνδυμασίας κτλ. μὴ δίδετε εἰς αὐτοὺς ἀφορμὴν νὰ μετανοήσωσι διὰ τοῦτο ἀκολουθεῖτε μάλιστα εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας μὲ τὴν μεγαλειτέραν συγκατάθεσιν τὴν γνῶμην καὶ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν. Διὰ τὴν ἀγάπην τὴν ὁποῖαν ὀφείλετε πρὸς τὸν πατέρα σας καὶ τὴν μητέρα σας μία συμβουλή δύναται νὰ σὰς εἶναι ἀναγκαῖα; Καὶ ἂν ὑπῆρχον ὄρια εἰς τὴν ἀγάπην ταύτην στοργὴν ἕως τοῦ δὲν ἤθελον τὰ ἐκτελεῖτε;

Εἴπατε, νέοι, ὑμεῖς, οἵτινες περικυκλωμένοι ὑπὸ φροντίδων τόσοσιν τρυφερῶν, συλλέγετε καθ' ἑκάστην τὴν ἡμέραν γλυκείας θωπείας καὶ ὑμεῖς, οἵτινες ὑπὸ τὰς μητρικὰς πτέρυγας καὶ ἐστηρικμένους ἐπὶ τοῦ προστάτου βραχίονος τοῦ πατρός σας μέλλετε μετ' ὀλίγον νὰ ἐμβῆτε εἰς τὸν κόσμον, εἰπέτε ἂν πρέπει νὰ ἐκφράσω μίαν μόνην λέξιν καὶ ἂν ἡ φωνὴ τῆς καρδίας ὑμῶν δὲν εἶναι πολὺ ἰσχυροτέρα αὐτῶν τῶν παραγγελμάτων;

Ἐν τῇ ἡλικίᾳ σας, ἡ προστασία εἶναι ἴσως τὸ καθήκον, τοῦ ὁποῖου ἡ ἐκπλήρωσις ἐξαρτᾶται πολλὰ ὀλίγον ἐκ τῆς θελήσεώς σας. Πλὴν ἀλλὰ, δύναται νὰ συμβῶσι περιστάσεις, καθ' ἃς θέλετε δυνηθῆναι νὰ φανῆτε χρήσιμοι εἰς τοὺς γονεῖς σας, τότε μὴ ἀμελεῖτε μηδεμίαν τῶν εὐκαιριῶν τούτων. Ἐν ταῖς ἀσθενείαις αὐτῶν, μὴ ἀνέχεσθε νὰ φροντίζωσι περὶ αὐτῶν ἄλλοι ἐνῶ δύνασθε ὑμεῖς καὶ ἐφόσον ἡ θεία τῶν θελῶν προξενεῖ ἀνησυχίαν, μὴ ἐπιτρέπετε εἰς ἑαυτοὺς μηδεμίαν τέρψιν ἢ διασκεδάσιν κούφον.

Ἐὰν ὀφείλητε νὰ φοβῆσθε, μὴ ἡ κατάστασις αὐτῆ μακρυνθῇ γλυκάνετε τὴν πικρίαν τῆς ὑπάρξεώς των διὰ φροντίδων καὶ περιποιήσεων ἀκαταπαύστων.

Ἐν τοῖς στρατιωτικοῖς χρονικοῖς ἀναφέρεται ἡ ἐξῆς συγκινητικὴ πράξις.

Συλληφθεὶς ὑπὸ τοῦ Γαλλικοῦ στρατοῦ νεανίας τις Ἀγγλος κατώρθωσε νὰ δραπέτευσθαι κατέφυγε δὲ εἰς ὁάσος γειτονεῖον πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκεῖ χωρὶς ἄλλου τινος ἐργαλείου εἰμῆ διὰ μαχαίριου μόνου ἐναυπήγησε λέμβον ἐκ φλοιῶν δένδρου. Βεβαιωθεὶς δὲ περὶ τῆς παρουσίας ἀγγλικῆς σημαίας (πλοίου) λαμβάνει τὴν λέμβον ἐπὶ τῶν ὤμων του καὶ τρέχει πρὸς τὴν θάλασσαν. Καθ' ἣν στιγμήν πιστεύει, ὅτι ἀνακτᾶται τὴν ἐλευθερίαν, συνελήφθη καὶ κατεμνήθη ἐπὶ κατασκοπεῖα· ἀλλ' ὁ κατάσκοπος ἤθελεν ἐκθέσει ἑαυτὸν εἰς τὰ κύματα ἔχων τὴν πεποιθήσιν του εἰς τινὰς φλοιοὺς δένδρων; Ἡ κατηγορία πίπτει ἀφ' ἑαυτῆς.

Πάντες οἱ ἐν τῷ στρατῷ ἠθέλησαν νὰ ἴδωσι ταύτην τὴν λέμβον καὶ ὁ Ναπολέων αὐτὸς δὲν ἐξῆρέθη τῆς περιεργείας ταύτης. Ἐκπλαγεὶς ἐκ τῆς τόλμης τοῦ νεανίου τούτου, προσκαλέσας ἐρωτᾷ αὐτὸν περὶ τοῦ σχεδίου, ὅπου οὗτος ἀναστύσας ἐκφράζει μεθ' ἀπλότητος ἀλλὰ τὴν ἐκπληξὴν διεδέχθη πάραυτα ὁ θαυμασμός, ὅτι ὁ αἰχμάλωτος ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ τὴν χάριν νὰ συγχωρηθῇ εἰς αὐτὸν νὰ εἰσελθῇ εἰς τὴν λέμβον καὶ ἐκτελέσῃ τὸ σχέδιον τὸ ὁποῖον συνέλαβε.

— Ἐχεις λοιπὸν μεγάλην ἐπιθυμίαν νὰ ἐπανίδῃς τὴν πατρίδα σου; τῷ λέγει ὁ αὐτοκράτωρ· τί, μήπως ἀφῆκες ἐκεῖ φίλην τινα;

— Ὅχι μεγαλειότατε, ἀλλ' ἀφῆκα μίαν ἀσθενῆ μητέρα, τὴν ὁποῖαν ἐπιθυμῶ νὰ ἐπανίδω.

Θὰ τὴν ἐπανίδῃς τῷ λέγει ὁ Ναπολέων, ὅστις δὲν περιώρισεν ἕως αὐτοῦ τὴν εὐεργεσίαν του, ἀλλὰ παρέσχεν εἰς αὐτὸν παντὸς εἶδους βοήθειας μετὰ μεγάλης τινος χρηματικῆς ποσότητος δι' ἐκείνην, ἥτις ἦτο τὸ ἀντικείμενον τοσοῦτον τρυφερᾶς φιλοστοργίας. Καὶ ἔλεγε. — Πρέπει νὰ ἦναι πολλὰ καλὴ μητέρα, ἀφοῦ ἔχει τόσοσιν καλὸν υἱόν.,,

Ὅταν οἱ γονεῖς σας περιπέσωσιν εἰς δυστυχίας, τότε ἡ ἀγάπη σας πρέπει νὰ τοὺς ἀνακουφίσῃ διπλασιάσατε τὴν προσοχὴν καὶ τὴν ἀφοσίωσιν καὶ παρέχετε ἀφθόγους τὰς παρηγορίας πρὸς αὐτοὺς.

Πρέπει νὰ ἐκπληρώνητε μὲ πλειοτέραν προθυμίαν, εἰς ταύτας τὰς δυσαρέτους περιστάσεις, τὰ καθήκοντα τῶν ὁποῖων ἡ ὑποχρέωσις ἀνανεοῦται εἰς τινὰς ἐποχὰς τοῦ ἐναυτοῦ. Οὕτω π. χ. ἡ πρώτη τοῦ ἔτους, ἡ ἡμέρα τῆς εορτῆς των, τῆς γενησεώς των κ.τ.λ. θέλουσιν εἶσθαι τοιαῦτα εὐκαιρία δι' ὑμᾶς ἵνα τοῖς ἀποδείξητε τὴν οὐκίαν σας ἀφοσίωσιν. Πρέπει νὰ δεικνύηται φιλοκαλίαν περὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν ὄρων, τὰ ὁποῖα θέλετε δυνηθῆναι νὰ τοῖς προσφέρητε εἰς ἐκάστην ἐποχὴν.

Ἐὰν ἦσθε μακρὰν τῶν γονέων σας, γράφετε πρὸς αὐτοὺς συνεχῶς· πληροφοροεῖτέ τους περὶ παντὸς τοῦ ὁποῖον πράττετε· πρέπει νὰ ἐνδιαφέρεσθε περὶ παντὸς, τὸ ὁποῖον τοῖς εἶναι εὐάρεστον καὶ νὰ τελειώνητε πάντοτε τὰς ἐπιστολάς σας μὲ τὴν ἔκφρασιν τῆς τρυφερωτέρας καὶ αἰδημονεσεῖρας ἀφοσίωσεως.

Δὲν εἶναι ἀνάγκη, νομίζω, νὰ προσθέσω, ὅτι ἐνὸς εἴθε μακρὰν τῶν γονέων, πρέπει νὰ ἐνθυμῆσθε τὰς ἐποχὰς τοῦ ἔτους, περὶ ὧν ἀνωτέρω ὀμιλήσαμεν, καὶ ὅτι πρέπει νὰ ἀντικαταστήσῃτε διὰ τῶν ἐπιστολῶν καὶ τρυφερῶν ἀναμνήσεων τὴν παρουσίαν σας παρ' αὐτοῖς.

Ἐὰν, ἐπὶ τέλους, εἰς τὰς σπουδὰς ἢ τὰ πρῶτα ἔργα σας ἐπιτυχίαι τινες ἔλθωσι νὰ σεφανάσωσι τοὺς κόπους σας, προσφέρετε ἐξ αὐτῶν τὰς ἀπαρχὰς καὶ τὰ σημεῖα τοῦ σεβασμοῦ σας πρὸς τοὺς γονεῖς. Δὲν εἶναι ἀληθές, ὅτι εἰς τὰς φροντίδας, τὰς ὁποίας κατέβαλον διὰ τὴν ἀνατροφήν σας καὶ ἴσως εἰς τὰς ὁποίας ὑπεβλήθησαν, ὀφείλετε τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα; Κάμετέ τους νὰ συμμερισθῶσι τὴν εὐχαρίστησιν, τὴν ὁποῖαν σὰς παρέχουν αἱ ἐπιτυχίαι σας, καὶ αἱ καλαὶ σας σπουδαὶ ἄς τοὺς κάμνουνσιν νὰ προβλέπωσι τὸ μέλλον σας.

Οἱ θεοὶ σας, αἱ θεοὶ σας καὶ οἱ πλείον μακρυνοὶ συγγενεῖς σας ἔχουσιν ἐπίσης δικαίωμα εἰς τὴν στοργὴν σας καὶ εἰς τὸ πρὸς αὐτοὺς σέβας. Ἐὰν ἡ εὐγνωμοσύνη ἔρχεται νὰ προστεθῇ εἰς πᾶν ὅ,τι τοῖς ὀφείλετε, δρᾶσατε μὲ προθυμίαν πᾶσαν εὐκαιρίαν, ἵνα τοῖς δεῖξητε τὴν εὐχαριστίαν σας. Εἰς τὰς οικογενειακὰς ὁμηγύρεις, δίδετε τοῖς τὰ σημεῖα τῆς στοργῆς σας καὶ τῆς υποχωρησεώς σας.

(ἀκολουθεῖ.)

Σκηναὶ ἕκ τινος πρὸς τὰς δυτικὰς Ἰνδίας πορείας.

Ἀδύναταν νὰ φαντασθῇ τις ἐρημίαν μεγαλειτέραν καὶ ἐν ταυτῷ κοινωνίαν μεγαλειτέραν καὶ εὐπροσηγορίαν οὐκιοτέραν παρ' ἐκείνην, ἐν ἣ ἡ θάλασσοπόρος. Κεχωρισμένη ἀπὸ ὅλου τοῦ κόσμου ἡ ἀπέραντος θάλασσα φαίνεται εἰς τὸν θαλασσοπόρον ὡς ἐρημία κενὴ ἀνθρώπων, εἰς τὴν ὁποῖαν δὲν ὑπάρχει δρόμος, οὐδὲ σημεῖον, οὐδὲν ἔχον ἀνθρώπου, οὐδεμίαν μεταβολὴν πραγμάτων ἀλλὰ μόνον πρῶτα καὶ μεσημβρία, ἑσπέρα καὶ νύξ καὶ ἐν γένει οὐδεμίαν ἄλλη μεταβολήν, ἐκτὸς ἐὰν ἀνεμοστροβίλος τις μεταβάλῃ διὰ μιᾶς τὴν σκηνήν.

Ἐντελῶς κεχωρισμένος ἀπὸ πάντων τῶν ἀνθρώπων, πάσης εἰδήσεως περὶ τῆς τύχης των, ἀπὸ πάσης φροντίδος καὶ βασάνων ὁδοιπορεῖ

τις και δὲν ἤξεύρει, ὅτι ὕδοι πορεῖ διότι μόνον ἴσως νέφος τι ἢ πλοῖον μακρὰν ἀπέχον παρέχουσιν εἰς τὸν ὀφθαλμὸν σημεῖον παραβολῆς καὶ πᾶν μέσον δι' οὗ νὰ παρατηρήσῃ τις τὴν προχώρησιν εἶναι ἀφρημένον. Ἐξεγείρεται τις τοῦ ὕπνου καὶ μεχριστοῦ ἐνδύθη καὶ προγευματίσῃ διατρέχει ὄχι ὀλίγα μίλια. Γευματίζει, κατακλίνεται, κοιμάται, καὶ ὕδοι πορεῖ καὶ ὕδοι πορεῖ ὅμως δὲν τὸ αἰσθάνεται.

Ἡ ὁδὸς δὲν εἶναι σιδηρόδρομος, οὔτε βράχος οὔτε πάγος, ἀλλ' ὕδωρ, ἀπατηλὸν στοιχείον· ὁδηγοὶ φεγγολοοῦσιν εἰς τὸν Οὐρανόν, οἱ ἵπποι δὲν φαίνονται καὶ ὅμως προχωρεῖ τις θορυβωδῶς ὡς ἀνεμοζάλη.

Ἐχει τις ἑκατοντάδας τινὰς συνοδοιπόρους μεταξὺ τῶν ὁποίων τετράποδα καὶ πάντες εἶνα οικεῖοι οὐδεὶς δύναται νὰ καταλίπῃ τὴν οικίαν οὐδεὶς δύναται χωρισθῆ ἀπὸ τῶν λοιπῶν, οὐδεὶς ἀποφεύγει τὸν ἄλλον. Πρωτὶ καὶ ἐσπέρας περιπατεῖ τις ὑπὸ τοὺς ἰσθὺς (κατάρτια) εἰς περιωρισμένον κύκλον· χωρὶς βαθμοῦ καθὼς εἰς τὴν τράπεζαν, καὶ ὅμως ὁποῖα διαφορά χωρίζει τὸν μὲν ἀπὸ τοῦ δὲ, ὁποῖα διαφορά διαίτης καὶ ἐπαγγέλματος.

Αἱ πρωταὶ καὶ αἱ ἐσπεραὶ μάλιστα καὶ αἱ ἡμέραι μέχρι τῆς χώρας τοῦ Τραφαλγάρου, ἔπου ἐνδυμήθημεν τὸν μέγαν ἤρωα Νέλσωνα, ὅστις ἔπεσε ἐνταῦθα μὲ 15,000, ἦσαν σχεδὸν ψυχραὶ, καὶ εὐχαρίστως ζῆ τις εἰς μικρὸν δωμάτιον, τὸ ὁποῖον ἔχει μῆκος μὲν τριῶν, πλάτος δὲ δύο πήλαιων καὶ καθ' ἑβδομάδα κοσίζει δύο γουίνεας ἐὰν θέλῃ νὰ κατέχη αὐτὸ δι' ἑαυτὸν μόνον.

Ὀλίγον μετὰ ταῦτα μᾶς κατέλαθε νηνεμία, ἥτις διήρκεσεν ἡμέρας τινὰς καὶ τὴν ὑπομονὴν ἡμῶν βαρέως ἐβασάνισε. Ἀπερίγραπτος ἦτο ἡ πληθὺς καὶ ἡ ποικιλία τῶν ἰχθύων, ὅστινες ἀνείρχοντο εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης· τὰ παίγνια καὶ αἱ ἀμοιβαῖαι καταδιώξεις αὐτῶν παρεῖχον λαμπρὰν διασκέδασιν. Εἶδον π. χ. πῶς δελφὶν τις κατεδίωκε φεύγοντα ἰχθύον, πῶς οὗτος ἵνα σωθῆ ἀνεπήδησεν, ἐκεῖνος δὲ, καθ' ἣν στιγμήν οὗτος εὐρίσκετο ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, ἠκολούθησεν ἐκεῖνον εἰς διάστημα ἑκατὸν βημάτων καὶ κατὰ τὴν πτώσιν αὐτοῦ τὸν συνέλαβεν μὲ ἐκδικητικὴν μανίαν καὶ πῶς τελευταῖον κατὰ τὴν ἰδίαν στιγμήν ἄλλος ἰχθύς ἐφώρμησε κατὰ τοῦ Δελφίνος καὶ κατέπιεν αὐτὸν μετὰ τῆς λείας του.

Κατεκλίνθη τὸ ἐσπέρας ἐπὶ τῆς κλίνης μου, ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἠδυνήθη νὰ κοιμηθῶ, ἀνέβην πάλιν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος καὶ περιεπάτησε κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν θαλασσοπόρων ἀπὸ τῆς πρῶμης πρὸς τὴν πρῶραν καὶ

ὠμίλου ἢ ἐφλούρου μὲ τοὺς φρουρούς. Τοιοῦτοτρόπως ἐπῆλθε τὸ μεσονύκτιον. Οἱ φρουροὶ ἀπελύθησαν. Οἱ ἀντικαταστήσαντες αὐτοὺς παρετήρησαν, ὅτι δὲν ἔπνεεν οὐδεὶς ἀνεμος· κατεκλίνθησαν λοιπὸν, ἵνα ἐξακολουθήσωσι τὸν διακοπέντα ὕπνον αὐτῶν.

Περὶ τὴν 2. ὥραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον ἐνόμισα ὅτι ἀκούω θόρυβόν τινα, προσερχόμενον πιθανῶς ἐκ τῶν κωπῶν προσπλέοντος πλοίου· ἔλαβον τὸ τηλεσκόπιον (νοκτοσκόπιον) καὶ διέκρινα τῷ ὄντι πλοῖον τι, τὸ ὁποῖον πάσαις δυνάμει ἐπλεε πρὸς ἡμᾶς. Ἐνευσα πρὸς τὸν ἀξιωματικὸν τῶν φρουρῶν καὶ ἐπειδὴ οὗτος ἀνεγνώρισε τὸ πλοῖον ὡς ἀφρικανὸν πειρατικόν, ἔγεινε πάραυτα θόρυβος.

« Εἰς τὰ ὄπλα » ἐφώνησεν ὁ ἡμέτερος φρουρός καὶ εἰς τὴν στιγμήν συνηθροίσθησαν οἱ ναῦται ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, φέροντες πυροβόλα, ἐπιστόλια, μαχαίρας καὶ λόγχας κ. λ. τὰ τηλεβόλα (κανόνια) ἐγεμίσθησαν μὲ σφαῖρας, ὕλους, ἤλους (καρφία) καὶ τεμμάχια μολύβδου (κομμάτια).

Ἐν τοσοῦτῳ ἐπλησίαζε τὸ πειρατικὸν πλοῖον πρὸς ἡμᾶς. — Τίς εἶ; ἐφώνησεν ὁ ἡμέτερος φρουρός ἵνα πληροφορηθῶμεν περὶ τοῦ σκοποῦ τοῦ προσερχομένου πλοίου. — Ἀπεκρίθη τοῦτο διὰ κανονοβολῆς ἥτις ὅμως δὲν ἐπέτυχε τὸ ἡμέτερον πλοῖον. Ἡμεῖς δὲν ἠδυνάμεθα νὰ ἀνταποκριθῶμεν ὁμοίως, διότι τὸ πειρατικὸν ἔπλεε ἐκ τῶν ἐμπροσθεν καὶ οὐχὶ ἐκ τοῦ πλαγίου, ὥστε δὲν ἠδυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν τὰ τηλεβόλα· αἴφνης τὸ πλοῖον ἡμῶν ἐστράφη ὑπὸ τῶν κυμάτων, ὥστε ἡ πλευρὰ του ἀντίκρουσε τὸ ἐπερχόμενον. Πυροβολοῦμεν λοιπὸν διὰ τῶν τεσσάρων τηλεβόλων, τὰ ὁποῖα εἶχομεν πρὸς τὴν πλευρὰν ταύτην κατὰ τοῦ ἐχθρικοῦ πλοίου καὶ ἐπροξενήσαμεν, ὡς ἐφαίνετο, μεγάλην καταστροφὴν μετὰ τῶν ἐχθρῶν, διότι ἠκούσαμεν τρομερὰς κραυγὰς καὶ ὀλολυγμούς. Ἀλλὰ καὶ οὕτω δὲν ἔπαυσαν τοῦ νὰ πλησιάζωσι πρὸς ἡμᾶς, καὶ πρὶν γεμίσωμεν τὰ τηλεβόλα ἐκ δευτέρου ἐφθάσαν ὑπὸ τὴν πλευρὰν τοῦ ἡμετέρου πλοίου καὶ ἔρριψαν ἀμέσως τὰς ἀρπάγας των. Τὸ πειρατικὸν ἦτο πλήρες αἰμοβόρων πειρατῶν, μετὰ τῶν ὁποίων ἐπεκράτει μεγίστη σύγχυσις. ἔγεινε δὲ ἔτι μεγαλύτερα, ὅταν οἱ ἡμέτεροι ναῦται ἐκένωσαν κατ' αὐτῶν τὰ πυροβόλα των καὶ εὐθὺς ἔπειτα ἔρριψαν κατ' αὐτῶν χάλιαζαν σφαιρῶν καὶ βαυκαλίων πυριτοῦχων· οἱ πειραταὶ ὅμως δὲν ἔμειναν ἀπλοῖ θεαταὶ τοῦ οὐχὶ βέβαια εὐαρέστου θεάματος· ἀνταπεκρίθησαν λοιπὸν δι' οὐχὶ ὀλιγωτέρας χάλιαζης σφαιρῶν ἵνα ἀποδιώξωσι

τοὺς ἀνδρείους ἡμῶν ναύτας ἀπὸ τοῦ καταστρώματος.

Τελευταῖον ἐμπήξαντες τοὺς πελέκεις αὐτῶν οἱ πειραταὶ ἐπὶ τῆς πλευρᾶς τοῦ ἡμετέρου πλοίου, ἤρριξαν κρατοῦντες τὰς μαχαίρας διὰ τῶν ὀδόντων των νὰ ἀναβαίνωσιν εἰς τὸ πλοῖον ἡμῶν.

Οἱ ἡμέτεροι ἀπέκρουσαν τὴν εἰσβολὴν ταύτην μὲ τόλμην καὶ φρόνησιν. Μόλις δηλ. ἐφαίνετο ὑπεράνω τοῦ καταστρώματος ἐχθρὸς τις καὶ ἀπωθεῖτο πάλιν ὑπὸ λόγχης· μόλις χεῖρ τις ἐξερεόνοτο ἐπὶ τοῦ καταστρώματος καὶ πέλεκυς ἢ μάχαιρα ἦσαν ἔτοιμα νὰ κατακόψωσιν αὐτήν. Τοιοῦτοτρόπως ἐξηκολούθει ἡ πάλλη ἀμφοτέρωθεν χωρὶς νὰ εὐτυχῆσῃ τις τῶν ἐχθρῶν νὰ ἀναβῆ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἡμῶν.

Τελευταῖον εἶδον ἑαυτοὺς ἠναγκασμένους νὰ παραιτηθῶσι πλέον τοῦ ματαίου αὐτῶν ἀγῶνος καὶ λοιπὸν ἀπεμάκρυνον τὸ πλοῖον αὐτῶν ἀν καὶ εἰς ἀποχαιρετισμὸν τοὺς ἐφιλοδώρησαμεν μὲ νέαν χάλιαζαν καταστρεπτικῶν σφαιρῶν.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἐπῆλθεν ἡ βοδοδάκτυλος ἀγῆ καὶ τότε ἠδυνήθημεν νὰ διακρίνωμεν ποίαν καταστροφὴν εἶχεν ὑποστῆ ὁ ἐχθρὸς.

Πανταχοῦ ἐφαίνοντο κεφαλαὶ κεκομμέναι, βραχίονες καὶ σκέλη· φαίνεται δὲ ὅτι πολὺ ἤλαττώθη ὁ ἀριθμὸς τῶν πολεμικῶν ἐχθρῶν ὅτινες πρέπει νὰ ἦσαν ὑπὲρ τοὺς ὀδοῦχοντα.

Ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος ἤρριξε νὰ πνέῃ ἐλαφρὸς νότος. Ἀμέσως λοιπὸν ἀνεπετάσαμεν τὰ ἱστία (τὰ πανία) τὸ δὲ κάτεργον εἶχεν ἀρκούτως ἀπομακρυνθῆ ἀφ' ἡμῶν.

(Ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ· ἀκολουθεῖ.)

ΠΕΡΙ ΦΙΛΟΠΑΤΡΙΑΣ.

Τὸ ὠραιότερον καὶ ἠθικώτερον τῶν ἐνσιγημάτων τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ φιλοπατρία. Ἐὰν τοῦτο τὸ ἐνσημα δὲν ὑπεστηρίζετο ὑπὸ θαύματός τινος πάντοτε υπάρχοντος, καὶ εἰς τὸ ὁποῖον, ὡς εἰς τόσα ἄλλα, οὐδεμίαν προσοχὴν ὀδόμεν, οἱ ἄνθρωποι ἤθελον σπεύδει νὰ κατοικῶσιν εἰς τῆς εὐκράτους ζώνας ἀφίνοντες τὸ ὑπόλοιπον τῆς σφαιρας ἔρημον. Δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν ὁποῖα δυσυχήματα ἤθελον προέλθει ἐκ ταύτης τῆς συσσωρεύσεως τοῦ ἀνθρώπινου γένους ἐφ' ἑνὸς μόνου σημείου τῆς γῆς· ἵνα ἀποφύγωμεν λοιπὸν ταῦτα τὰ δυσυχήματα ἢ θεία πρόνοια προσεκόλλησεν, οὕτως εἰπεῖν, τοὺς πόδας ἐκάστου ἀνθρώπου εἰς τὸ γενέθλιόν του ἕδαφος διὰ μαγνήτου τινος ἀκαταμάχητου. Οἱ πάγοι τῆς Ἰσλανδίας καὶ αἱ φλογεραὶ ψάμμοι τῆς Ἀφρικῆς δὲν στεροῦνται κατοίκων. Εἶναι μάλιστα ἀξιοπαρατήρητον, ὅτι

ὅσον πλείτερον τὸ ἕδαφος τόπου τινὸς εἶναι ἄγονον, ὅσον πλείτερον τὸ κλίμα αὐτοῦ εἶναι τραχὺ, ἢ ὅπερ εἶναι τὸ αὐτὸ, ὅσον πλείτερας καταδιώξεις ὑποφέρομεν ἐν τινι τόπῳ, τόσον πλείτερα θέλγητρα ἔχει οὗτος δι' ἡμᾶς. Πράγμα παράδοξον καὶ ὑψηλόν! πῶς προσκολλώμεθα διὰ τῆς δυσυχίας, καὶ πῶς ὁ ἄνθρωπος ἴσα ἴσα ὅστις δὲν ἐστερήθη, εἰμὴ μᾶς καλύβης ἴσως, οὗτος λυπεῖται περισσότερον τὴν πατρικὴν στέγην! ὁ λόγος τοῦτου τοῦ φαινομένου εἶναι ὅτι ἡ ἀσωτία καρποφόρου τινὸς γῆς πλουτίζουσα ἡμᾶς καταστρέφει τὴν ἀπλότητα τῶν φυσικῶν ἀγαθῶν, ἅτινα σχηματίζονται ἐκ τῶν ἀναγκῶν ἡμῶν.

Τὸ πᾶν ἐπιβεβαίωσεν τὴν ἀλήθειαν ταύτης τῆς παρατηρήσεως· ὁ ἄγριος περισσότερον προσκολλάται εἰς τὸ καλύβιον του ἢ ὁ ἡγεμὼν εἰς τὸ παλάτιόν του, καὶ ὁ ὄρεινός πλείτερα θέλγητρα εὐρίσκει εἰς τὸ ὄρος του, ἢ ὁ πεδινός εἰς τὴν πεδιάδα του. Ἐρωτήσατε ποιμένα τινα ἢ ὀσπριοφάγον ἢ ἤθελε νὰ ἀλλάξῃ τὴν τύχην του μὲ τὴν τύχην τοῦ πρώτου κυριάρχου, τῆς γῆς· οὗτος καὶ μακρὰν τῆς ἀγαπητῆς του φυλῆς εὐρισκόμενος φυλλάται τὴν μνήμην αὐτῆς· πανταχοῦ ἀναζητεῖ τὰ ποιμνία του, τοὺς χεῖμάρους του, τὰ νέφη του· δὲν ἐπιθυμεῖ ἄλλο, εἰμὴ νὰ τρώγῃ τὸν κριθινόν του ἄρτον, νὰ πίνῃ τὸ αἰγείον του γάλα, καὶ νὰ τραγωδῇ ἐν τῇ κοιλάδι ταῦτα τὰ ἄσματα, τὰ ὁποῖα ἐτραγηθῶν καὶ οἱ πρόγονοί του· χάνεται ἐὰν δὲν ἐπιστρέφῃ εἰς τὸν γενέθλιόν του τόπον· οὗτος ὁμοιάζει μὲ φυτὸν τοῦ ὄρους, τοῦ ὁποῖου ἡ ρίζα πρέπει νὰ κῆται ἐν τῷ βράχῳ τοῦτου δὲν δύναται νὰ εὐδοκηθῆσῃ ἐὰν δὲν προσβάλληται ὑπὸ ἀέμων καὶ βροχῶν· ἡ γῆ, αἱ στέγαι καὶ ὁ ἥλιος τῆς πεδιάδος τὸ μαραίνουσι. Μεθ' ὁποίας χαρᾶς θέλει ἐπανίδει οὗτος τὴν ἀχύρινόν του στέγην· πῶς θέλει ἐπισκεφθῆ τὰ ἄγια λείψανα τῆς ἐνδείας του.

Τί εὐτυχέστερον ἀπὸ τοὺς Ἐσκιμούς εἰς τὴν φρικώδη των πατρίδα; Τί σημαίνουσι παρ' αὐτοῖς τὰ ἄνθη τῶν κλιμάτων μας ὡς πρὸς τὰς χιόνας τοῦ Λαβραδῶρ; τὰ παλάτια μας ὡς πρὸς τὴν καπνίζουσαν τρώγλην των; Ὁ Ἐσκιμὸς ἐπιβιβάζεται τὴν ἀνοιξίαν μετὰ τῆς συζύγου του ἐπὶ τινος πάγου κυματιζομένου· παρασυρόμενος ὑπὸ τῶν βευμάτων προχωρεῖ ἐν πλήρει θαλάσσει ἐπὶ τοῦτου τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ τῶν τρικυμιῶν· τὸ ὄρος ταλαντεύει ἐπὶ τῶν κυμάτων τὰς φωτεινάς του κορυφὰς καὶ τὰ χιονώδη του δένδρα· οἱ θαλάσσιοι λύκοι παραδίδονται εἰς τὸν ἔρωτα καὶ εἰς τὰς κοιλάδας των, καὶ αἱ φάλαιναι συνοδεύουσι τὰ βήματά του ἐπὶ τοῦ ὠκεανοῦ· ὁ τολμηρὸς ἄγριος ὑπὸ τὰς σκηνὰς τῆς

εὐκινήτου του λέμβου θλίβει ἐπὶ τῆς καρδίας του τὴν σύζυγον τὴν ὅποیان ὁ Θεὸς τῷ ἔδωκε.

Οὗτος ὁ βάρβαρος ἔχει πανταχόθεν ἰσχυροὺς λόγους ἵνα προτιμᾷ τὸν τόπον του καὶ τὴν κατάστασιν του ἀπὸ τὴν ἰδικήν μας, ὅσον εὐτελής καὶ ἂν μᾶς φαίνεται ἡ φύσις του ἀναγνωρίζομεν εἴτε ἐν αὐτῷ εἴτε ἐν ταῖς τέχναις, τὰς ὁποίας ἐξασκεῖ, πράγμα τι τὸ ὁποῖον ἀνακαλύπτει ἀκόμη τὴν ἀξίαν τοῦ ἀνθρώπου· ὁ Εὐρωπαῖος χάνεται πολλάκις ἐφ' ἑνὸς πλοίου, ἀρισουργήματος τῆς ἀνθρωπίνης βιομηχανίας, εἰς τὴν αὐτὴν, εἰς τὴν ὅποیان ὁ Ἑσκιμῶς κύματιζόμενος ἐπὶ τινος δέρματος τοῦ θαλάσσιου βόδου καταφρονεῖ ὅλους τοὺς κινδύνους. Ὅτε μὲν ἀκούει μουρμουρίζοντα τὸν ὠκεανόν, ὅστις τὸν καλύπτει ἑκατὸν πόδας ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ· ὅτε δὲ πολιορκεῖ τοὺς οὐρανοὺς ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν κυμάτων· παίζει ἐντὸς τοῦ ἀκοῦ τοῦ ἐν τῷ μέσῳ τῶν κυμάτων, ὡς παιδίον τι ταλαντεύεται ἐπὶ κρεμαστῆς κοίτης ἐκ κλάδων εἰς τὰ εἰρηνικὰ βάθη θάσσου τινός· θέτων ὁ Θεὸς τοῦτον τὸν ἀνθρώπον εἰς τὴν χώραν τῶν καταγίδων, τῷ ἔδωκεν ἐν παράσημον βασιλείας. Ἴδου ἐφώνησε πρὸς αὐτὸν ἐκ τοῦ μέσου τῆς λαίλαπος, σὲ βλέπω γυμνὸν ἐπὶ τῆς γῆς· ἀλλ' ἵνα, ὅσον δυστυχῆς καὶ ἂν ἦσαι, μὴ δυνήθῃ τις νὰ παραγνωρίσῃ τὸν προορισμὸν σου, θέλεις δαμάξῃ τὰ θαλάσσια τέρατα καὶ θέλεις ὑποτάττει τὰς τρικυμίας.

Οὕτω λοιπὸν προσκολλῶσα ἡμᾶς ἡ θεὰ πρόνοια εἰς τὴν πατρίδα δικαιολογεῖ πάντοτε τὰς ἐδοὺς τῆς καὶ ἔχομεν διὰ τὸν τόπον μας ἀπεύρους λόγους ἀγάπης. Ὁ Ἄραφ δὲν λησμονεῖ τὸ φρέαρ τῆς καμῆλου, τὴν δορκάδα, καὶ πρὸ πάντων τὸν ἵππον, τὸν σύντροφον τῶν ὀδοιποριῶν τοῦ νέγρου ἀναπολεῖ πάντοτε τὴν καλύβην του, τὸ ἀκόντιόν του καὶ τὴν ἀτραπὸν τοῦ ἐλέφαντός του. Καὶ ταῦτα μὲν ἀρκοῦσιν ἐξετάζομένης τῆς φιλοπατρίας ὑπὸ τὴν φυσικὴν αὐτῆς ἔποψιν· ἤδη δὲ ἄς ἐξετάσωμεν αὐτὴν καὶ ὑπὸ τὴν ἠθικὴν τῆς ἔποψιν.

Φιλοπατρία ὑπὸ ἠθικὴν ἔποψιν εἶναι τὸ νὰ καταβάλλῃ τις πᾶσαν σπουδὴν, ἵνα καθιστᾷ τὴν πατρίδα του φοβερὰν ἐξωτερικῶς καὶ ἡσυχον ἐσωτερικῶς. Νίκαι ἡ διαπραγματεύσεις ἐπιωφελεῖς ἐφελεύουσι πρὸς αὐτὴν τὸ σέβας τῶν ἐθνῶν ἢ διατήρησις τῶν νόμων καὶ τῶν ἠθῶν δύναται μόνη νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῆς ἡσυχίαν. οὕτως ἐν ᾧ ἀντιτάττονται εἰς τοὺς ἐχθροὺς τοῦ κράτους στρατηγοὶ καὶ διπλωμάται ἐπιτήδειοι, πρέπει νὰ ἀντιτάττονται εἰς τὴν ἀκολασίαν καὶ εἰς τὰς κακίας, αἵτινες τείνουσι τὸ πᾶν νὰ καταστῆσιν νόμοι καὶ ἀρεταί, ὅστινες τείνουσι τὸ πᾶν ν' ἀνοικοδο-

μήσωσι. καὶ ἐντεῦθεν πόσον πλῆθος καθήκοντων πραγματικῶν καὶ ἀπαραιτήτων γεννᾶται δι' ἑκάστην τάξιν πολιτῶν, δι' ἑκάστον πόλιν ἰδιαιτέρως.

Ἵμεῖς Κύριοι, ὅστινες εἶσθε τὸ ἀντικείμενον τούτων τῶν σκέψεων, ὑμεῖς, ὅστινες μὲ κάμνετε νὰ λυπᾶμαι κατὰ ταύτην τὴν στιγμήν, ὅτι δὲν ἔχω ζωηρὰν εὐγλωττίαν, ἵνα σᾶς ἐμιλήσω ἀξίως τῶν ἀληθειῶν, εἰς τὰς ὁποίας εἰσέδυσά. ὑμεῖς τέλος, τοὺς ὁποίους ἐπεθύμουν νὰ φλέξω δι' ὅλων τῶν εὐγενῶν ἐρώτων, ἐπειδὴ ἠθέλετε καταστῆ εὐτυχέστεροι διὰ τούτου, ἐνδυμεῖσθε ἀκαταπαύστως, ὅτι ἡ πατρίς ἔχει δικαίωμα ἀπερίγραπτα καὶ ἱερά ἐπὶ τῶν προτερημάτων σας, ἐπὶ τῶν αἰσθημάτων σας, ἐπὶ τῶν ἀρετῶν σας, καὶ ἐφ' ὅλων τῶν πράξεών σας· εἰς ὁποιοῦδήποτε κράτος καὶ ἂν εὐρίσκασθε, εἴσθε κρατιῶται ἐν ἐνεργείᾳ, πάντοτε ὑπόχρεοι νὰ ἀγρυπνήτε ὑπὲρ τῆς πατρίδος, καὶ νὰ πετάτε πρὸς βοήθειάν της εἰς τὸν μικρότερον κίνδυνον!

Ἴνα ἐκπληρώσῃτε τὸν τόσον ὑψηλὸν προορισμὸν σας, δὲν ἀρκεῖ νὰ ἐκτελέσῃτε τὰς ὑπηρεσίας τὰς ὁποίας σᾶς ἐμπιστεύεται ἡ πατρίς νὰ ὑπερασπίσῃτε τοὺς νόμους της, νὰ γνωρίσῃτε τὰ συμφέροντά της νὰ θυσιάσῃτε μάλιστα ὑμᾶς αὐτοὺς εἰς τὴν δημοσίαν θέσιν. Ἵπάρχουσι κατ' αὐτῆς ἐχθροὶ κινδυνώδεστεροι παρὰ τὰς συμμαχίας τῶν ἐθνῶν καὶ τὰς ἐμφυλίους διαιρέσεις· τοιοῦτος εἶναι ὁ ὑπόκωφος μὲν καὶ βραδύς, ἀλλὰ ζωηρὸς καὶ συνεχῆς πόλεμος, τὸν ὁποῖον ἡ διαφθορὰ κάμνει κατὰ τῆς ἠθικῆς· πόλεμος τοσοῦτον ὀλεθριώτερος, ὅσον ἡ πατρίς δὲν ἔχει ἡ ἴδια οὐδὲν μέσον τοῦ ν' ἀποφύγῃ αὐτὸν ἢ νὰ τὸν ὑποσηρίξῃ. συγχωρήσατέ μοι ἵνα κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Σωκράτους θέσω εἰς τὸ εἶμα τῆς πατρίδος τὸν λόγον, τὸν ὁποῖον αὕτη ἔχει δικαίωμα ν' ἀπευθύνῃ εἰς τὰ τέκνα της.

«Τέκνα μου, ἐνταῦθα ἐλάβετε τὴν ζωὴν, καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον σοφαὶ θεομυθεῖαι μου ἐτελειοποίησαν τὸ λογικόν σας· οἱ νόμοι μου ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῆς ἀσφαλείας τοῦ ἐλαχίστου τῶν πολιτῶν, καὶ ἐκάμετε ὅλοι ὄρκον βητὸν ἢ ἄρβητον ν' ἀφιερῶσθε τὰς ἡμέρας σας εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου· ἴδου τὰ δικαιώματά μου· ποῖα εἶναι τὰ ἰδικά σας, ὥστε νὰ προσβάλλητε τὰ ἤθη, τὰ ὁποία μοι ὑπηρετοῦσι καλλίτερα παρὰ τοὺς θεμελιώδεις νόμους τοῦ κράτους μου; ἀγνοεῖτε, ὅτι δὲν δύναται τις νὰ παραβιάξῃ τὰ ἤθη χωρὶς νὰ διατρέφῃ ἐν τῷ κράτει δηλητήριον ὀλέθριον· ἀγνοεῖτε, ὅτι ἐν μόνον παράδειγμα παραλυσίας δύναται νὰ διαφθερῇ ὀλόκληρον

ἔθνος, καὶ νὰ γείνη εἰς αὐτὸ ὀλεθριώτερον παρὰ τὴν ἀπώλειαν μιᾶς μάχης· πῶς ἠθέλετε σεβασθῆ τὴν δημοσίαν εὐσηχημοσύνην, ἀφοῦ σᾶς ἐχρειάζετο γενναιότης ἵνα τὴν ἀψηφῆσθε, καὶ ἀφ' οὗ ἡ ἐπίδειξις μετὰ τῆς ὁποίας ἐκθέτετε ἀδιαφορίαν καὶ ἀδράνειαν, αἵτινες μένουσιν ἀτιμώρητοι, εἶναι ἀχρειότης ἀξιοκαταφρόνητος καὶ ὕβρις; ἐν τοσοῦτῳ τολμᾶτε νὰ οικειοποιηθῃτε τὴν δόξαν μου καὶ νὰ ἐγκαυχᾶσθε ἐνώπιον τῶν ξένων, ὅτι ἐγεννήθητε ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ, ἧτις παρήγαγε τὸν Σόλωνα, καὶ τὸν Ἀριστείδην, ὅτι κατάγεσθε ἐκ τούτων τῶν ἡρώων, ὅστινες μ' ἐδόξασαν πολλάκις· ἀλλὰ τί κοινὸν μεταξὺ ὑμῶν καὶ τῶν προγόνων σας; Ἡεὐρέτε τί-ες εἶναι οἱ συμπατριῶται καὶ τὰ τέκνα τῶν μεγάλων τούτων ἀνδρῶν; οἱ ἐν ἀρετοῖς πολιταὶ εἰς ὁποιοῦδήποτε κράτος καὶ ἂν ἐγεννήθησαν, εἰς ὁποιοῦδήποτε διάστημα χρόνου καὶ ἂν γεννηθῶσιν. Ἀκούσατε τῆς φωνῆς μου ὑμεῖς, ὅστινες ἀπὸ αἰῶνος εἰς αἰῶνα διαιωρίζετε τὸ γένος τῶν πολυτίμων εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ἀνθρώπων· ἔθηκα νόμους κατὰ τῶν ἐγκλημάτων, δὲν ἠγωνίσθη δι' αὐτῶν κατὰ τῶν κακιῶν, ἐπειδὴ ἡ ἐκδίκησίς μου κεῖται εἰς τὰς χεῖράς σας, καὶ ὑμεῖς μόνοι δύνασθε νὰ καταδιώκῃτε τὰς κακίας διὰ σφοδροῦ μίσους. Ἄντι νὰ κρατῆτε τὴν ἀγανάκτησίν σας ἐν σιωπῇ, πρέπει ἐξ ἐναντίας νὰ πίπτῃ αὕτη μετὰ χρότου κατὰ τῆς πολυτελείας, ἧτις κατασρέφει τὸ βάλαντιον, κατὰ τῆς φιλοκατηγορίας, ἧτις καταστρέφει τὴν ὑπόληψιν τῶν τιμῶν ἀνθρώπων, κατὰ τῆς μικροπεριεργείας, ἧτις κατασρέφει τὴν ἡσυχίαν τῶν φιλησύχων, κατὰ τῆς βραδουργίας, ἧτις κατασρέφει τὴν ἀλήθειαν, κατὰ τῶν παραβιάσεων, τῶν ἀδικιῶν καὶ τῶν ἀπιστιῶν, αἵτινες λανθάνουσι τὴν ἀγρυπνίαν τῶν νόμων· κατὰ τῆς ψευδοῦς εὐθύτητος, τῆς ψευδοῦς μετριοφροσύνης, τῆς ψευδοῦς φιλίας καὶ ὅλων τούτων τῶν φενακισμῶν, ὅστινες ἀπατῶσι τοὺς τιμίους ἀνθρώπους· μὴ εἴπητε ὅτι οἱ καιροὶ ἤλλαξαν, καὶ πρέπει μὲ πλαγιώτερον τρόπον νὰ μεταχειρίζομεθα τοὺς ἐνόχους· ἀρετὴ ἄνευ ἀρχῶν εἶναι ἀρετὴ ἄνευ τρόπων· ὅταν δὲν φρίττῃ εἰς τὴν θέαν τῶν κακιῶν, εἶναι μολυσμένη ἐξ αὐτῶν.—Φαντάσθητε, τέκνα μου, ποῖα ἔρμη ἠθέλε καταλάβει ὑμᾶς, ἐὰν αἴφνης ἀνηγγέλλετο ὅτι ἐχθρὸς τις ὑμῶν λαμβάνει τὰ ὄπλα, φθάνει ἀπέναντί σας, εἶναι εἰς τὰς

ἄσπιδας σας! ἀλλὰ τὴν σήμερον δὲν εὐρίσκεται ἐνταῦθα τὴν σήμερον ὁ ἐχθρὸς δηλ. ἡ κακία· εὐρίσκεται ἐν τῷ μέσῳ ὑμῶν, ἐν ταῖς συναναστροφαῖς, ἐν ταῖς συνελεύσεσι τοῦ ἔθνους, ἐν ταῖς οἰκίαις ὑμῶν· αἱ πρόοδοι τοῦ εἶναι τόσον ταχεῖαι, ὥστε ἐὰν ὁ Θεὸς ἢ οἱ ἐνάρετοι ἀνθρώποι δὲν κωλύσωσι τὰς ἐπιχειρήσεις του, τὸ πᾶν ἀπόλλυται.

Ταῦτα, λέγει ἡ πατρίς πρὸς τὰ τέκνα της· ἡμεῖς ἐὰν ἡμεῖς εὐαισθητότεροι εἰς τὰς μέμφεις, τὰς ὁποίας ἠκούσαμεν, ἢ κοινωνία, ἧτις διὰ τῆς ὑπερβολικῆς μας συγκαταβάσεως κατέστη πεδιάς ἐγκαταλειμμένη εἰς τὰς τίγρεις καὶ εἰς τοὺς ὄφεις, ἠθέλεν εἶσθαι ἡ διατριβὴ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς εὐτυχίας· ἄς μὴ κολακευώμεθα, ὅτι βλέπομεν ἐνίοτε τοιαύτην τιὰ ἐπὶ τὸ κρεῖττον μεταβολὴν· πολλοὶ πολιταὶ ἔχουσι ἀρετὰς, ἀλλ' οὐδὲν τόσον σπάνιον, ὅσον ἐνάρετος ἀνθρώπος, ἐπειδὴ ἵνα ἦναι ἐνάρετος τῷ ὄντι, πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν γενναιότητα τοῦ νὰ ἦναι τοιοῦτος εἰς ὅλους τοὺς καιροὺς, εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις, μ' ὅλα τὰ προσκόμματα καὶ μὲ καταφρόνησιν τῶν μεγαλειτέρων του συμφερόντων. Ἄλλ' ἂν αἱ τίμαι φυγαὶ δὲν θύναται νὰ συμμαχῶσι κατὰ τῶν δολίων καὶ μοχθηρῶν ἀνθρώπων, ἄς συμμαχῶσι τοῦλάχιστον ὑπὲρ τῶν καλῶν ἀνθρώπων, ἄς εἰσδύωσι πρὸ πάντων διὰ τούτου τοῦ πνεύματος τῆς φιλανθρωπίας, τὸ ὁποῖον ὑπάρχει ἐν τῇ φύσει, καὶ τὸ ὁποῖον ἠθέλεν εἶσθαι καιρὸς ν' ἀνανεώσωμεν ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ἀπὸ τῆς ὁποίας αἱ προλήψεις μας καὶ τὰ πάθη μας τὸ ἐξώρισαν· τοῦτο ἠθέλε μᾶς διδάξῃ νὰ μὴ ἡμεῖς πάντοτε εἰς πόλεμον οἱ μὲν πρὸς τοὺς δὲ, νὰ μὴ συγγέωμεν τὴν κοφύτητα τοῦ πνεύματος μὲ τὴν κακίαν τῆς καρδίας, νὰ συγχωρῶμεν τὰ ἐλαττώματα τῶν ἄλλων, ν' ἀπομακρύνωμεν ἀφ' ἡμῶν αὐτῶν ταύτας τὰς προλήψεις καὶ ταύτας τὰς ἀπιστίας, τὰς ὀλεθρίας πηγὰς πάσης διχονοίας καὶ ἐχθρας· ἠθέλε μᾶς διδάξῃ προσέτι ὅτι ἡ εὐεργεσία ἀναγγέλλεται ὀλιγώτερον διὰ προστασίας διακεκριμένης καὶ ἐλευθεριότητος λαμπρᾶς, παρὰ διὰ τοῦ αἰσθηματος τὸ ὁποῖον μᾶς ἐνδιαφέρει ὑπὲρ τῶν δυσυχῶν.

Βλέπετε καθ' ἡμέραν πολιτας γογγύζοντας ἐν τῇ δυσυχίᾳ, ἄλλους, ὅστινες ἔχουσι ἀνάγκην παρηγορητικῆς τινος λόγου, καὶ καρδίας τινος, ἧτις νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὰ δεινά των, καὶ ἐρωτᾷτε ἐὰν δύνασθε νὰ ἦσθε ὠφέλιμοι εἰς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ζητεῖτε ἐὰν ἡ φύσις μᾶς ἀπεξημῶσε διὰ τὰ κακὰ διὰ τῶν ὁποίων μᾶς καταθλίβει! Ὡ! ἐὰν ἐγνωρίζετε ὁποίας γλυκύτητας διαχέει αὕτη εἰς τὰς ψυχὰς, αἵτινες ἀκολουθοῦσι τὰς ἐμπνεύσεις της! ἐὰν ποτε ἀ-

παλλάξτε ένα καλόν άνθρωπον από τῆς ἐνδείας, ἀπό τοῦ θανάτου, ἀπό τῆς ἀτιμίας, ἐπικαλοῦμαι μάρτυρα τούτου τὰς συγκινήσεις, τὰς ἐποίας θέλετε δοκιμάσει· θέλετε ἰδεῖ τότε, ὅτι ὑπάρχουσιν ἐν τῷ βίῳ σιγμαί τρυφερότητος, αἵτινες ἐξαγοράζουσι τὰ ἔτη τῆς δυστυχίας. Τότε θέλετε λάβει συμπάθειαν περί ἐκείνων, αἵτινες θέλουσιν ἐκπληχθῆ ἐκ τῶν ἐπιτυχίων σας, ἢ ἐκείνων, αἵτινες θέλουν λησμονήσει αὐτάς, ἀφ' οὗ ἔδρεψαν τὸν καρπὸν τῶν.

Μὴ φοβῆσθε τοὺς φθονερούς· θέλουσιν εὐρει τὴν τιμωρίαν τῶν ἐν τῇ διαρκείᾳ τοῦ χαρακτήρος τῶν· ἐπειδὴ ὁ φθόνος εἶναι ὡς μία σκωρία κατατρώγουσα τὸν σίδηρον. Μὴ φοβῆσθε τὴν παρουσίαν τῶν ἀχαρίτων· οὗτοι θέλουσι φύγει τὴν ἰδικήν σας παρουσίαν, ἢ μᾶλλον θέλουσι τὴν ἀναζητήσαι, ἐὰν τὸ καλόν, τὸ ὅποιον ἔλαβον παρ' ὑμῶν, συνωδεύθη καὶ παρηκολουθήθη ὑπὸ τῆς τιμῆς καὶ τοῦ συμφέροντος, ἐπειδὴ ἐὰν κατεγράσθητε τῆς ὑπεροχῆς, τὴν ὅποιαν οὗτος σὰς δίδει, εἶσθε ἔνοχοι, καὶ ὁ προσαυτεῦσθαι σας εἶναι ἀξιοδάκρυτος.

Ἡ ὈΛΓΑ.

(945—955 ἀπὸ Χρ.).

¹ Ἀπόσπασμα ἐκ τῆς ἐν τῇ πόλει ἡμῶν ἐκδιδομένης ὑπὸ Γ. Δ. Λαμπρίση Ῥωσικῆς Ἱστορίας, μέρος ἀποτελούσης τῆς Οἰκογενειακῆς Βιβλιοθήκης.

Ἡ ζωὴ τῆς Ὀλγας (ἡγεμονίδος ἐπιτροπευούσης τὸν ἀνῆλικὸν αὐτῆς υἱὸν Σβιατοσλαύον) ὑπάρχει πλήρης μυθιστορικῶν διηγήσεων ἐν τοῖς χρονικοῖς τῆς Ῥωσσίας. Θυγάτηρ ποταποῦ τινος Οὐαριάγου ἐκ τῆς παρὰ τῇ Πλεσκωβία κώμης Βοϊστθουσκίου, διὰ τε τὴν καλλονὴν καὶ τὰς ἀρετὰς αὐτῆς συνεζεύχθη τὸν Ἰγορα. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός τῆς (δόλοφονηθέντος ὑπὸ τῶν Δρευλίω), κηρυχθεῖσα ἀντιβασίλισσα καὶ κηδεμὼν τοῦ ἀνῆλικου υἱοῦ τῆς Σβιατοσλαύου Ἰγόροβιτος, σταθερῶ βραχίονι κατέσχε τὰς ἡνίας τοῦ κράτους, συμβοηθούς παραλαβοῦσα τὸν τε κατὰ τοὺς πολέμους τοῦ Ἰγορος διακριθέντα ἀρχιστράτηγον Σβενέδδον καὶ τὸν κυβερνήτην τοῦ νέου ἡγεμόνος Ἀσμουλδον.

Πρώτη δ' ἐπιχειρήσεις τῆς Ὀλγας ὑπῆρξε νὰ ἐκδικηθῆ τοὺς Δρευλίους διὰ τὸν φόνον τοῦ συζύγου τῆς. Διάφορα δ' ἐπὶ τούτῳ μετεχειρίσθη μηχανεῦματα, μαρτυροῦντα μὲν τὸ ἔσοχον αὐτῆς πνεῦμα, ἀλλὰ καὶ συγχρόνως παριστῶντα τὴν τε θηριωδίαν τοῦ χαρακτήρος τῆς, καὶ τὴν ὑπερβολικὴν τοῦ λαοῦ τούτου ἀπλότητα, καὶ τοὶ αἱ περὶ τῶν τοιοῦτων ὑπὸ τοῦ Νέστορος ἀναφερόμεναι παραδόσεις κλίνουσιν ἐπὶ τὸ μυθώδες.

Οἱ Δρευλίαι, ἐκτεταμένῃ οἰκοῦντες χώραν, ἦσαν οἱ τελευταῖοι μεταξὺ τῶν Σλαυικῶν ἐθνῶν, οἵτινες ἀφῆκαν τὸν νομαδικὸν βίον. Ἐζῶν δὲ νῦν ἐν ταῖς πόλεσι, καὶ ἐκαλλιέργουν τὴν γῆν, αὐτόνομοι μὲν, ἀλλ' ὑποτελῆ εἰς τὸν ἡγεμόνα τῆς Ῥωσσίας ἀρχηγὸν ἔχοντες. Γαυριῶντες δ' ἤδη ἐπὶ τῷ φόνῳ τοῦ Ἰγορος, καὶ τὴν μικρὰν τοῦ Σβιατοσλαύου καταφρονοῦντες ἡλικίαν, διανοήθησαν νὰ συζευξῶσι τὸν ἀρχηγὸν αὐτῶν Μάλην μετὰ τῆς Ὀλγας, ἀρπάζοντες οὕτω τὴν βασιλείαν τῆς Κιοβίας· διὸ καὶ πέμφαντες εἴκοσι πρέσβεις εἰς τὴν ἡγεμονίδα ταύτην, πρῶτον μὲν ἐζήτησαν συγχώρησιν διὰ τὸν φόνον τοῦ Ἰγορος, λέγοντες ὅτι ἠναγκάσθησαν νὰ θανατώσωσιν αὐτὸν ἕνεκα τῶν βαρέων φόρων του, ἔπειτα δ' ἐκθειάζοντες τὴν χώραν αὐτῶν, καὶ τὸν ἡγεμόνα τῶν Μάλην ἐγκωμιάζοντες διὰ τε τὴν ἀνδρίαν καὶ τὰ προτερήματά του, προέτειναν εἰς τὴν Ὀλγαν νὰ συζευχθῆ αὐτὸν. Ἡ δ' Ὀλγα προσποιηθεῖσα ὅτι τῇ ἤρεσαν οἱ λόγοι αὐτῶν, ἀπεκρίθη ὅτι μὴ δυναμένη νὰ ἀναστήσῃ ἐκ νεκρῶν τὸν ἀνδρα τῆς, παρεδέχετο τὴν πρότασιν τῶν. «Καὶ νῦν μὲν, εἶπεν, ἐπιστρέψατε εἰς τὰς λέμβους ὑμῶν, αὔριον δὲ θέλω διατάξει νὰ γίνωσιν εἰς ὑμᾶς αἱ ἀνήκουσαι τιμαί· μὴ κείψητε δὲ νὰ παραγγελητε τοὺς ἀνθρώπους μου ὅταν ἔλθωσι πρὸς ὑμᾶς, νὰ σὰς φέρωσιν ἐπὶ τῶν χειρῶν.»

Ἄρα δὲ τῶν πρέσβειων ἀπελθόντων, ἡ Ὀλγα διατάσσει νὰ σκάψωσι λάκκον θατὸν ἐν τῇ ἀλγῇ τοῦ Βελθεδέρου. Τὴν δὲ ἐπιούσαν ἀφικθέντων τῶν ἀνθρώπων τῆς βασιλείας ἵνα προσκαλέσωσιν αὐτοὺς, «ἡμεῖς οὕτε ἔριπποι,» εἶπον οἱ πρέσβεις, «οὕτε πεζοὶ ἐρχόμεθα· φέρετέ μας δὲ μετὰ τῶν λέμβων ἐπὶ τῶν χειρῶν. — Ἐπιποιητέον; ἀπεκρίθησαν μετ' ἐπιπλάστου ἀγανακτήσεως οἱ ὑπηρέται τῆς Ὀλγας, αἶροντες αὐτοὺς. Ὁ ἡγεμὼν μας Ἰγορ ἐτελεύτησεν ἡ Ὀλγα στέργει νὰ συζευχθῆ τὸν ἀρχηγὸν σας· εἰς εἶσθε ἤδη κύριοι ἡμῶν. » Καὶ ἡ μὲν Ὀλγα ἔχαιρε θεωμένη ἀπὸ τοῦ ἐξώστου τὸ ἀγέρωχον τῶν οὕτω φερομένων πρέσβειων, οὓς ὁμοῦς ἐπὶ τέλος ἀγαγόντες οἱ ὑπηρέται ἔρριψαν ἐντὸς τοῦ ἡνεφγμένου λάκκου, ζῶντας αὐτοὺς καταδάψαντες. Ἡ δ' ἡγεμονίς ἀγγελῶν εἰς Δρευλίους πέμφασα, ἐζήτησε νὰ στείλωσι πρὸς αὐτὴν καὶ ἄλλους ἀνδρας, λέγουσα ὅτι οἱ ὑπῆκοι αὐτῆς δὲν ἔσπερον νὰ τὴν ἀφήσωσι νὰ ἀπέλθῃ ἀνευ τῆς ἀνηκούσης εἰς τὸν βαθμὸν τῆς συνοδίας. Καὶ ἔπεμφαν μὲν οἱ Δρευλῖοι πενήκοντα τοὺς καλύτερους πολεμιστὰς καὶ ἄρχοντας, καὶ τούτους ὁμοῦς οἱ Ῥῶσοι φιλοφροσύνης δῆθεν ἕνεκα ἀγαγόντες εἰς λουτρὸν, δι' ὑπερβολικῆς κατέκωσαν θερμότητος.

Τελευταῖον δ' ἡ Ὀλγα τὴν ἀφῆκεν αὐτῆς εἰς τοὺς Δρευλίους ἀναγγείλασα, διέταξε τοὺς κατοίκους τοῦ Κοροσθένους νὰ ἐτοιμάσωσιν ὑδρομέλι, λέγουσα ὅτι ἐπεθύμει πρὶν συνέλθῃ εἰς δευτέρον γάμον νὰ ἐπισκεφθῆ τὸν τάφον τοῦ συζύγου τῆς, καὶ νὰ τελέσῃ ἐπικηδείους ἀγῶνας πρὸς τιμὴν αὐτοῦ. Καὶ οἱ μὲν Δρευλῖοι τυφλῶς πράξαντες πάντα, ὅσα ἡ Ὀλγα αὐτοῖς ἐνετείλατο, μετὰ μεγάλης αὐτὴν ὑπεδέξαντο φιλοφροσύνης· ἡ δ' ἡγεμονίς μικρὸν κλαύσασα ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Ἰγορος, (ἐφ' οὗ καὶ σῆμα ἔστηκε) καὶ τοὺς ἐπικηδείους τελέσασα ἀγῶνας, ἔρχεται εἰς τὸ κατὰ τὴν αἴτησιν αὐτῆς παρεσκευασμένον συμπόσιον, ἔνδυμα φορέσασα γάμου. Οἱ ἄθλιοι Δρευλῖοι ἐρωτήσαντες πρῶτον περὶ τῶν ἀποσταλέντων πρέσβειων αὐτῶν, καὶ πεισθέντες ὅτι ἤρχοντο μετὰ τῶν λοιπῶν ἀνδρῶν τοῦ οἴκου τῆς βασιλείας, οὕτω παρεδόθησαν εἰς τὴν (ἐξ ὑδρομέλιτος) μέθην, ὥστε ἤρξαντο νὰ ὑβρίζωσι τὸν Ἰγορα, λησμονήσαντες τὸ πρὸς τὴν Ὀλγαν ὀφειλόμενον σέβας· αὕτη δ' ὄλιγον ἀποστάσα, παρέσχε σημεῖον, καὶ ἐν τῷ ἅμα πεντακισχίλιοι Δρευλῖοι ἔπεσον ὑπὸ τὴν μάχαιραν τῶν Κιοβιτῶν.

Ἐπιστρέψασα δ' ἡ Ὀλγα εἰς Κιοβίαν, καὶ συναγαροῦσα στρατεύματα, ἐπῆλθε κατὰ τῶν Δρευλίων, διὰ τῆς δυνάμεως νῦν θέλουσα νὰ καθυποτάξῃ αὐτοὺς. Μάχης δὲ κρατερᾶς συναφθείσης, ἀντέστησαν μὲν γενναίως οἱ κάτοικοι τοῦ Κοροσθένους, ἀλλ' ἐπὶ τέλος μὴδυνάμενοι νὰ ἀποκρούσωσι τὴν ὄρμην τῶν Κιοβιτῶν, ἐτρέπησαν εἰς φυγὴν, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ὀχυρώσαντες, ἀνδρείως ὑπέμειναν τὴν πολιορκίαν κατ' ὄλον τὸ θέρος. Ἡ δ' Ὀλγα νέον καὶ αὐθις τεκταινομένη πονήρευμα, «Πρὸς τί, ἐμήνυσεν αὐτοῖς, ἡ πείσμων αὕτη ἀντίστασις; Αἱ ἄλλαι πόλεις ὑμῶν ὑπετάγησαν· διατί σεῖς νὰ ἀποθάνητε τῆς πείνης; Μὴ φοβῆσθε πλέον ἀρκούντως ἐγὼ ἐξεδιχθήτην ἐν Κιοβία, καὶ περὶ τὸν τάφον τοῦ ἀνδρός μου.», Καὶ οἱ μὲν πολιορκούμενοι πεισθέντες εἰς τοὺς λόγους τούτους, προσήνεγκαν τῇ Ὀλγᾳ φόρον διφθερῶν καὶ μέλιτος, ἀλλ' αὕτη γενναίως δῆθεν πρὸς αὐτοὺς φερομένη, ἀπεκρίθη ὅτι ἤρκειτο εἰς τρία στρουθία καὶ ἐν περιστέριον ἀφ' ἑκάστου οἴκου. Καὶ ταῦτα μὲν προθύμως προσέφερον οἱ Δρευλῖοι, ἀλλ' ἐνῶ περιέμενον τὴν ταχίστην τῶν Κιοβιτῶν ἀναχώρησιν, αἶφνης βλέπουσι πυρπολούμενους τοὺς οἴκους αὐτῶν· ἡ Ὀλγα, προσθέτει δὲ Νέστορ, ἀνημμένην ὕσταν προσδήσασα εἰς τοὺς πόδας ἑκάστου τῶν δολοφόντων αὐτῆς πτηνῶν, ἀφῆκεν αὐτὰ, ἅτινα καὶ ἐπαυελθόντα εἰς τὰς φωλεὰς αὐτῶν, ἐνέβαλον τὸ πῦρ. Τὰ μέγιστα δ' οἱ ἄθλιοι Δρευλῖοι ἐκπλα-

γέντες ἐπὶ τῇ ἀπροσδοκίᾳ ταύτῃ συμφορᾷ, ἐξελθόντες τῆς πόλεως, ἐτρέπησαν εἰς φυγὴν, ἀλλ' ἐμπεσόντες εἰς τὰς χεῖρας τῶν Κιοβιτῶν, αἱ ἐπιστημότεροι μὲν αὐτῶν ἐθανατώθησαν, οἱ δὲ λοιποὶ αἰχμαλωτευθέντες, εἰς βαρεῖς καθυπεβλήθησαν φόρους, μετὰ τῶν λοιπῶν Ῥῶσων συσσωματωθέντες.

Καὶ ταῦτα μὲν ἡ παράδοσις· τὸ δ' ἀληθές ὅτι ἡ Ὀλγα θανατώσασα τοὺς πρότερον πεμφθέντας πρέσβεις ἵνα δικαιολογηθῶσι διὰ τὸν φόνον τοῦ Ἰγορος, εἶτα δ' ἐπελθούσα, καθυπέταξε μὲν καὶ αὐθις τοὺς Δρευλίους, ἀλλὰ μετὰ τῆς αὐτῆς συνέσεως καὶ ἐπιεικείας αὐτοὺς ἐκυβέρνησεν, ὥστε ἡ μνήμη αὐτῆς ἐπὶ πολλὴν διέμεινε φρόνον μετὰ τοῦ λαοῦ τούτου. Καὶ μέχρι μὲν τῆς ἐποχῆς τῆς ἡγεμονίδος ταύτης πᾶν ὅ,τι δὲν ἦτο πόλεμος, ἢ δὲν εἶχε σέσιν τιὰ πρὸς αὐτὸν, ἐφαίνετο παρὰ τοῖς Οὐαριάγαις ὡς ἀνάξιον προσοχῆς· μηδὲν δὲ νομοθετικὸν ἢ κυβερνητικὸν παραδεχόμενοι σύστημα, ἐθεώρουν τὸν τόπον ὡς κατὰκτησιν, ληστρικῶς τοὺς φόρους εἰσπράττοντες· ἡ δ' Ὀλγα εὐγενέστερον ἠνέφεξε στάδιον. Ἐξ Οὐαριαγῶν καταγομένη, ἔλαβε μὲν πιθανῶς παρὰ τῶν συμπατριωτῶν τῆς γνώσεως τινὰς περὶ τῶν ἐθίμων τοῦ τόπου τῶν, ἀλλ' ἐξ οἰκείας πείρας κρύουσα πόσον ἐπιζήμιος ἦτον ἡ ὑπεροχὴ τῶν Οὐαριαγῶν, ἐπενόησε νὰ μορφώσῃ νέον ἔθνος διὰ νέων κυβερνώμενον νόμων. Αἱ καινοτομίαι τοῦλάχιστον ἄς ἐπήγαγε, τὸν μέγαν τοῦτον προὑποθέτουσι σκοπόν. Τὴν διαθρυλληθεῖσαν αὐτῆς ποιήσασα περιοδεῖαν εἰς τὴν ἀρχαίαν Ῥωσίαν, ἦτοι τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Νοβογυρουδίου, ἔνθα μικροτέραν ἀπήντα παρὰ τῶν Οὐαριαγῶν ἀντίστασιν, πολλὰς ἐπήγαγε βελτιώσεις, κανονίσασα μὲν τὰς ὁδοὺς, καὶ γεφύρας κατασκευάσασα, παλλαχοῦ δὲ τοὺς κατοίκους εἰς κόμας συναγαροῦσα, καὶ τὴν χώραν εἰς δικαστικὰ τμήματα καὶ διαφόρους κοινότητας διελούσα. Συνέστησε δὲ καὶ φόρους τακτικούς ἐπὶ τῶν δύο ἐπαρχιῶν Μίτας καὶ Λούγδας, κατ' εὐθείαν εἰς τὸ ταμίειον τοῦ βασιλέως εἰσεργόμενους. Τὴν δὲ πατρίδα αὐτῆς διὰ διαφόρων ἐπροέβισε προνομίων, δι' ὧν ἐφάμιλλον αὐτὴν τῷ Νοβογυρουδίῳ καταστήσασα, τὴν ἀρχαίαν ἐξήλειψεν Ἰσθόρσκη. Καὶ δὲν διεσώθησαν μὲν αἱ λεπτομέρειαι τῶν καινοτομιῶν ταύτων, ἀλλ' αἱ ἐπαρχίαι μετὰ ἕνα καὶ ἡμισυ ἀκόμη αἰῶνα ἠυλόγουν τὴν ἀγαθοποιὸν ταύτην περιοδεῖαν τῆς.

Τοιοῦτον δ' ἔχουσα φρόνημα ἡ ἡγεμονίς αὕτη, δὲν ἠδύνατο βεβαίως νὰ ἐμμένῃ εἰς τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων τῆς, εἰς ἣν οἱ θεοὶ παριστῶντο δι' ἀνθρωπίνου μεμολυσμένοι αἵματος. Πιθανῶς δὲ πεισθεῖσα παρὰ τῶν ἐν Κιοβία

χριστιανῶν περὶ τῆς ἀγιότητος τῆς πλάστεως των, ἵσως δ' (ὡς λέγουσι τινες τῶν ἱστορικῶν συγχευμένων,) ἐπὶ σκοπῷ νὰ ἔχη φίλον τὸν Ἕλληνα αὐτοκράτορα πρὸς καταδάμασιν τῶν γειτονικῶν τῆς ἐθνῶν, μετὰ δεκαετῆ κυβέρνησιν ἀφίσασα εἰς τὸν υἱὸν τῆς, ἐν ἧλικα ἤδη καταστάνα, τὰς ἡμέρας τοῦ κράτους, ἀνεχώρησεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, σκοπὸν προθεμένη νὰ ἐναγκαλισθῆ τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν. Ἦτο δὲ τότε αὐτοκράτωρ τῶν Ἑλλήνων Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος, ἡγεμῶν πεπαιδευμένος, ὅστις καὶ τὰ περὶ τῆς Ὀλγας καταλεπτῶς ἀνέφερεν. Οὗτος δὲ καὶ ἂν ἀδοχος αὐτῆς ἐγένετο (955), καλέσας αὐτὴν Ἑλένην. Λεπτομερῶς δὲ τὰ περὶ αὐτῆς ἐκτιθεὶς ὁ χρονογράφος Νέστωρ, προσθέτει ὅτι ἅμα ὅτε ἐβαπτίσθη, «ἐχάρη ψυχῇ τε καὶ σώματι· ὁ δὲ πατριάρχης εἶπεν αὐτῇ· „Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναίξιν τῶν Ῥώσων, διότι ἐζήτησας τὸ φῶς, ἀφίσασα τὴν ὁδὸν τοῦ σκότους, ἐν σοὶ δ' εὐλογηθήσονται τὰ τέκνα τῆς Ῥωσσίας μέχρι τοῦ τελευταίου τῶν ἀπογόνων σου· „ εἶτα δὲ κατηγήσας αὐτὴν εἰς τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν, καὶ καθοδηγήσας νὰ δέηται, τὴν ἐδίδαξε τί σημαίνει νηστεία καὶ προσευχή, καὶ τὴν ἐνουθέτησε νὰ φυλάσῃ τὴν ἐγκράτειαν τοῦ σώματος. Ὁ αὐτὸς δὲ ἱστορικὸς προσθέτει ὅτι οὕτως ἡ ἡγεμονὶς αὕτη διετήρησε τὰ θέλητρα καὶ τὴν καλλονὴν αὐτῆς, ὥστε ὁ γέρον αὐτοκράτωρ προέτεινεν αὐτῇ νὰ τὸν συζευχθῆ. Ἀλλ' ἡ Ὀλγα ἀντίστη λέγουσα· «Πῶς δύναμαι νὰ πράξω τοῦτο; σὺ ἔγινες ἀνάδοχος μου, καὶ μὲ καλεῖς θυγατέρα σου· συμφωνεῖ τοῦτο πρὸς τοὺς νόμους τοῦ Ἐὐαγγελίου;» Ταῦτα ὁμοῦ φαίνονται ἐπὶ ἀπλῆς παραδόσεως βασιζόμενα, διότι οὐχὶ μόνον ἡ Ὀλγα ἦτο τότε ἐξηχροντοῦτις, ἀλλὰ καὶ τοῦ Κωνσταντίνου ἡ σύζυγος ἔζη ἀκόμη. Πολλὰ δὲ δῶρα, ἤτοι πολύτιμα ἀγαθὰ, υφάσματα κτλ. ἔτι δὲ καὶ 32 δουκάτα παρασχῶν (παρεκτὸς τῶν εἰς τὴν θεραπείαν αὐτῆς δοθέντων) εἰς τὴν ἡγεμονίδα ὁ αὐτοκράτωρ, ἀπέπεμψεν αὐτὴν εἰς τὴν πατρίδα τῆς. Ἀλλ' ὀλίγον φαίνεται ἡ Ὀλγα εὐχαριστηθεῖσα ἐκ τῆς ὑποδοχῆς ἣν ἐν Κωνσταντινὸπόλει ἔλαθε, διότι ἐλθόντων μετὰ ταῦτα Ἑλλήνων πρέσβων παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος, καὶ ζητούντων κρατὸν πρὸς βοήθειαν καὶ δῶρα (ἤτοι μὴλωτάς, κηρίον κτλ.), ὡς ὑπεσχέθη πρὸς αὐτὸν, «Ὅταν, ἀπεκρίθη ἡ Ὀλγα, „ καὶ ὁ αὐτοκράτωρ ὑμῶν διατρίψῃ τσοῦτον ἐν Ηοτσαίνα, ὅσον ἐγὼ ἐν Σούδα (λιμὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως), τότε θέλω πέμψαι στρατὸν καὶ δῶρα πρὸς αὐτὸν, ἐξ οὗ καταφαίνεται ὅτι οἱ Ἕλληνες ὑποφιασθέντες κατ' ἀρχὰς τὴν ἔλευσιν τῆς Ὀλγας, δυσκόλως ἐπέστρεψαν αὐτῇ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν. Ἀλ-

λ' ἐν τούτοις οἱ Ῥῶσοι διετήρησαν κατὰ τι διάστημα χρόνου τοὺς μετὰ τῶν Ἑλλήνων ὁρους τῆς εἰρήνης καὶ φιλίας, καὶ πολλοὶ αὐτῶν εἰς τὴν χριστιανικὴν ἐπέστρεφον πίστιν ἐν τῇ αὐτῇ καὶ τῷ στρατῷ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπηρετοῦντες, καὶ μάχη μάλιστα ἀναφέρεται ἐν Σικελίᾳ κατὰ τῶν Σαρακηνῶν, καθ' ἣν βοηθοὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας ἀφίχθησαν ἐκ Ῥωσσίας. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ πολλάκις ἐπεμπε χρυσόβουλλα πρὸς τὸν Ῥῶσον μονάρχην, ὡς συνήθως αὐτοὺς ἀπεκάλουν ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Εἰς Κοβίαν δ' ἐπιστρέψασα ἡ Ὀλγα, μεγάλην μὲν παρέσχε προστασίαν εἰς τοὺς χριστιανούς, μετὰ τῆς αὐτῆς ὁμοῦ φερομένη προφυλάξεως, ὡς μὴ ὠρμάσαντος εἰσέτι τοῦ καιροῦ πρὸς τοιαύτην μεταβολήν, ὡς λέγεται ὅτι καὶ τοὺς ἱερεῖς τῆς ἀκόμη εἶχε λαθραῖως μεθ' ἑαυτῆς, οὐχὶ διότι ἐφοβεῖτο τὸν ἕθλον, καθότι οὔτε ἐσυλλογίσθησαν κἀν νὰ καταδιώξωσι τὸν Χριστιανισμόν, δι' οὗ, γιγνομένων μαρτύρων, ἡ πίστις ἤθελε ριζωθῆ εἰς τὰς συμπαθείας πολλῶν, ἀλλὰ διότι μὴ νοοῦντες τὴν νέαν θρησκείαν, καὶ βλέποντες ὅτι δι' αὐτῆς κατεστρέφοντο οἱ λατρευόμενοι Θεοὶ των, περιεγέλων αὐτῆν· τινὲς ὁμοῦ ἐξ ἐναντίας λέγουσιν ὅτι καὶ ἐκκλησίαν ἔκτισεν ἐν Κοβίᾳ ἡ Ὀλγα. Ἀλλ' ὅπως καὶ ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα, ἔκτοτε οὐδὲ εἰσηγηταὶ τοῦ πολιτισμοῦ, ἢ ἐλευθερία πρὸς βορρᾶν, καὶ ὁ χριστιανισμὸς πρὸς νότον, μέγιστα ἐπήγαγον ἀποτελέσματα εἰς τὴν γῶραν. Σφοδρὰ δὲ κατέτρωγε λύπη τὴν Ὀλγαν μέχρι τῆς τελευταίας αὐτῆς πνοῆς. Ἠγωνίσθη μὲν γὰρ νὰ πείσῃ τὸν υἱὸν τῆς νὰ ἐναγκαλισθῆ τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν, ἀλλ' ὁ Σβιατοσλαῦος, καὶ τοὶ ὑπερβαλόντως αὐτὴν φιλῶν, δὲν ἠδύνατο νὰ πεισθῆ κατὰ τοῦτο. «Πῶς δύναμαι, ἔλεγε, „ νὰ παραδεχθῶ ξένην θρησκείαν; οἱ συστρατιῶταί μου θέλουσι μὲ περιγελά.»

ΟΙ ΜΑΘΗΤΑΙ

Τὰ παιδιά μεγάλου τινὸς Σχολείου ἐν Λονδίνῳ ἡμέραν τινὰ μόλις ἀπελύθησαν ἀπὸ τῶν μαθημάτων των, καὶ πλήρη χαρᾶς διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῶν, ἐπέστρεφον εἰς τὰς οἰκίας των. Τινὰ ἐκ τῶν μεγαλειτέρων περιεπάτου σθεραῶς καὶ ἡσύχως εἰς τὸν δρόμον των, διαλεγόμενα βεβαίως περὶ τῶν πρωϊνῶν σπουδῶν των. Ὁ ἥλιος ἦτο λαμπρὸς καὶ ὁ ἀήρ βαλασαμώδης· οἱ πλείστοι δὲ τῶν καλῶν ἐκείνων νέων ἔφθασαν ἀμέσως εἰς τοὺς ἀγροὺς ἵνα ἐπιδείξωσιν ἐκεῖ τὴν ζωηρότητα των. Τὸ Λονδίνον τότε δὲν ἦτο ὅτι τῶρα (καθότι τοῦτο, περὶ τοῦ ὁποῦ λαλῶ, συνέθη πρὸ πολλῶν ἐτῶν,) ἀλλὰ λειθάδια κατεῖχον τὸν τόπον ἐπὶ τοῦ ὁποῦ

αἱ περισσότεραι ἐκ τῶν κυριωτέρων ἐδῶν ὑπάρχουσι τὴν σήμερον. Μολοντί ἡ ἡμέρα ἦτο ὄρατα καὶ εὐχάριστος, μολοντί αἱ ὄραι τῆς σπουδῆς εἶχον παρέλθει ὁμοῦ τὰ ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Σχολείου σκληρὰ κοθίσματα δὲν εἶχον εἰσέτι ἐντελῶς κενωθῆ· ἐκεῖ ἀκόμη ἔμενον τρία παιδιά σπουδάζοντα. Τὸ ἐν ἐφάνετο βεβαίως ὅτι ἐσκέπτετο περὶ τοῦ παιγνιδίου τοῦ μᾶλλον ἢ περὶ τοῦ βιβλίου, τὸ ὁποῖον ἐκράτει ἀμελῶς πως εἰς τὰς χεῖράς του. Τὸ φαιδρὸν βλέμμα του ἐφέρετο ἄλλοτε μὲν πρὸς τὸ παράθυρον, ἄλλοτε δὲ πρὸς τοὺς συντρόφους του· καὶ ἀκούον μακρόθεν τὰς κραυγὰς τῶν συμπαικτῶρων του κατὰ πρῶτον ὑπεμειδία, ἔπειτα μετὰ στεναγμοῦ στρεφόμενον πρὸς τὸ βιβλίον του ἐγόγγυζε καθ' ἑαυτό· «ὦ! τὸ ὄχληρόν τοῦτο μάθημα! „ — Ὀνομάζετο δὲ τὸ παιδίον τοῦτο Ἐρρίκος Ῥωμύλλος. Εἰς τὸ πλησίον αὐτοῦ κάθιστο ἑκάστητο παιδίον ὅμοῦ διαφόρου χαρακτήρος, ὡς ἐφάνετο ἐκ τῆς σταθερᾶς αὐτοῦ ἐπιμονῆς, διὰ τῆς ὁποίας ἐπανειλημμένως ἀνεγίνωσκε τὸ προσδιορισθὲν αὐτῷ μάθημα· δὲν ἐφάνετο τοῦτο τόσον ζωηρὸν καὶ εὐφρῶδες ὡς ὁ Ἐρρίκος, ἀλλ' ἐφάνετο ὡς παιδίον τὸ ὁποῖον δὲν ἤθελε νὰ νικηθῆ ὑπὸ ὀλίγων δυσκολιῶν· τὸ δὲ ὄνομα αὐτοῦ ἦτο Οὕγγος Βάρδουλος.

Τὸ τρίτον παιδίον διέφερε καὶ ἀπὸ τὰ δύο προηγούμενα ἦτο κομψὸν καὶ εὐφρῶδες εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν, ἐπέδωκε τὰς σπουδὰς του μὲ τόσον σταθερὰν προσοχήν, ὥστε οὐδὲν ἠδύνατο νὰ τὸ ἀποσπάσῃ ἐξ αὐτῶν. Ἐν μόνον βλέμμα ἐπὶ τοῦ προσώπου του ἀνεκάλυπτεν ὅτι ἦτο εὐφρῶδες εἰς μέγαν βαθμὸν, καὶ ἡ μεγάλη πρόβδος τὴν ὁποῖαν ἔκαμνεν ὡς παιδίον, ὑπέσχετο χαρακτήρα ὅχι κοινόν. Ἐνῶ οὐδέποτε ἀνέβλεψεν ἐκ τοῦ βιβλίου, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ νοῦς αὐτοῦ ἦτο βαθύως ἐπησχολημένος, ὁ σκοτεινὸς ὀφθαλμὸς του ἐνόησε ἡστραπτεν ὑπὸ θριάμβου καὶ χαρᾶς, ὡς νὰ ὑπερνήκησεν τι δύσκολον χωρίον ἐν αὐτῷ· ἐπὶ τέλους μετὰ μιᾶς ὥρας ἐπίπνον σπουδῆν ἐμειδίασε καὶ ἔκλεισε τὸ βιβλίον του μετὰ βλέμματος εὐχαριστήσεως· «Πῶς; εἶθε σεις ἀκόμη ἐδῶ, Οὕγγε καὶ Ἐρρίκε; ἀνεφώνησε βλέπον πέρα· «ἐνόμιζον ὅτι ἤμην μόνος. „

«Ναί, εἴμεθα,» εἶπεν ὁ Ἐρρίκος πλησιάζας· «Ἐγὼ ὑπεχρεώθηνα νὰ μείνω ἵνα μάθω τὸ ὄχληρόν τοῦτο μάθημα· νομίζω ὅτι καὶ ὁ Οὕγγος ἔχει νὰ κάμῃ τι· ἀλλὰ σὺ πῶς δύνασαι νὰ μένης οἰκειοθελῶς ὀλόκληρον ὥραν εἰς τὸ μελαγχολικὸν τοῦτο δωμάτιον; Θωμᾶ, δὲν δύνασαι νὰ τὸ ἐννοήσω· σὲ ἐθαύμασα ἐπὶ μίαν ὥραν ὁποῖαν εὐχαρίστησιν δύνασαι νὰ εὐρῆς παρατηρῶν τὰ παλαιὰ αὐτὰ βιβλία; „ — εὐχαρίστησιν! ἀπε-

κρίθη ὁ Θωμᾶς Βέκκετ· (καθότι οὕτως ὀνομάζετο τὸ παιδίον τὸ ὁποῖον μετὰ ταῦτα ἐμελλε νὰ κάμῃ τόσον μεγάλην ἐπίδειξιν εἰς τὴν Ἀγγλικὴν ἱστορίαν, ἂν καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος μόλις ἦτο γνωστὸν ὡς υἱὸς βιομηχανοῦ πολίτου τοῦ Λονδίνου.) — εὐχαρίστησιν! Τοῦτο μὲ εὐφρανει Ἐρρίκε· ὑπερνήκησα χωρίον τι συγγραφῆς τὸ ὁποῖον μ' ἐδυσκόλευεν ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα, καὶ αὐτὸς ὁ διδάσκαλός μου δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸ ἐννοήσῃ ἐντελῶς· «Νομίζεις ὅτι δὲν ὑπάρχει εὐχαρίστησις εἰς τοῦτο; „

«Ἐπάρχει βεβαίως εὐχαρίστησις εἰς τοιοῦτον κατόρθωμα,» εἶπεν ὁ Οὕγγος Βάρδουλος, καὶ ἐκάθισε πλησίον τοῦ Θωμᾶ Βέκκετ· «μολοντί δὲν δύναμαι νὰ αἰσθανθῶ τὴν εὐφροσύνην τὴν ὁποῖαν αἰσθάνεσαι σὺ εἰς τὴν σπουδῆν, νομίζω ὁμοῦ ὅτι καὶ ἐν μέγα πρᾶγμα δὲν εἶναι δυνατόν νὰ κατορθωθῆ ἢ χωρὶς ἐπιμονῆν καὶ ἐπειδὴ ἐλπίζω νὰ γείνω, ὡς ὁ πατήρ μου, σταθερὸς καὶ ἀνένδοτος ἄνθρωπος εἰς τὴν ἐργασίαν, ἀπεφάσισα νὰ μὴ καταβληθῶ ὑπὸ τῶν Λατινικῶν μαθημάτων· ὁ πατήρ μου μοι λέγει, ὅτι ὁ χαρακτήρ μου σχηματίζεται καθ' ἑκάστην· ἂν δὲ μόνον δυνηθῶ νὰ τὸν ὁμοιάσω, καὶ νὰ κάμω τοιαύτην ἐπιτυχῆ ἐργασίαν, ὁποῖαν αὐτὸς, θέλω εἶσθαι εὐχαριστημένος.

Θὰ εἶσαι εὐχαριστημένος; εἶπεν ὁ Βέκκετ μὲ μειδίαμα κατὰ τι ὁμοιάζον περιφρόνησιν· ἐγὼ ὁμολογῶ ὅτι ἡ φιλοδοξία μου περὶ ὀλίγον τι ὑψηλότερον τοῦτου· δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἐμμείνω εἰς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ πατρὸς μου δι' ὀλίγου μου τῆς ζωῆς, θέλω νὰ διακριθῶ, πρέπει νὰ γείνω πλέον τι ἢ ἀπλοῦς πολίτης τοῦ Λονδίνου, ἂν ἡ ἱκανότης καὶ ἡ ἐπιμονὴ μου τὸ κατορθώσωσι.»

«Τί λέγετε σεις οἱ δύο;» ἀνεφώνησεν ὁ Ἐρρίκος Ῥωμύλλος· «οἱ πατέρες μας ὅλοι εἶναι κακοὶ καὶ τίμιοι πολῖται· θέλουσι δὲ δώσει εἰς ἡμᾶς ἔργον πολὺ ἀναπαυτικόν, καὶ μᾶς ἀποκαταστήσει τοιοῦτοτρόπως εἰς ἐργασίαν· καὶ τί περισσότερον δύνασαι νὰ ἐπιθυμῆς; Τὸ κατ' ἐμὲ θέλω διατηρήσει τὴν ἐπιμονήν μου ἕως οὗ εἶναι ἀναγκαῖα, καὶ δὲν θέλω τὴν ἐξαντλήσει εἰς ματαιόλογα μαθήματα. Ἐχω σκοπὸν νὰ χαρῶ ἑμαυτὸν ὅσον δύναμαι πλειότερον, καὶ ὄχι νὰ ἐργάζωμαι, ἕως οὗ ὑποχρεωθῶ πραγματικῶς νὰ πράξω τοῦτο· καὶ τολμῶ εἰπεῖν, ὅτι τὸ ἐπάγγελμά μου θέλει εἶσθαι ἐπίσης εὐτυχές, καὶ τὸ ὄνομά μου εἰς τόσον ὑπόληψιν εἰς τὴν πόλιν, εἰς ὅσῃν οὐδὲ καὶ τῶν δύο ὑμῶν, μ' ὅλα τὰ προτερήματα καὶ τὴν ἐπιμονήν σας.»

Δὲν τὸ ἐννοῶ τοῦτο, Ἐρρίκε, εἶπεν ὁ Βάρδουλος· «ἡ συνήθεια εἶναι δευτέρα φύσις, καὶ

γράφω τῷ τρόπῳ εἶπεν, ὅτι ἐλλεθόρου δεόμεθα. Καὶ ὅλα ταῦτα πάλιν ὄχι δι' ἄλλο, εἰμὴ ἵνα ἐδιδάσκοντο τὰ ἰδιαίτερα αὐτοῦ συμπεριφέροντα. Πρὸς ἀπόδειξιν δὲ, ὅτι ἡ ἀνάγνωσις τῶν μυθιστορημάτων δὲν βλάπτει τὴν νεολαίαν, μᾶς εἶπε πόθεν ἐτυμολογεῖται ἡ λέξις *Μυθιστόρημα*, τίς ἔγραψε μυθιστορήματα, τίς μετέφρασεν, τέλος μόνον αὐτὸς περὶ τοῦτου ἔφερε γνώμη, ἥτις βεβαίως μ' ὄλον τὸ σέβας, τὸ ὁποῖον ἔχομεν πρὸς τὸν Κ. Ν. Κοντόπουλον διὰ τὰ φῶτά του, δὲν δύναται νὰ ἔχη τὸ ἀπαιτούμενον εἰς τοιαύτας περιστάσεις κύρους. Ἡμεῖς ὅμως πεφυλαγμένοι ἀρχισαντες καὶ πεφυλαγμένως μέλλοντες νὰ συνεχίσωμεν τὸ ὁποῖον ἀνεδέχθημεν βαρὺ ἔργον ὄχι περπερευόμενοι ὡς ὁ Κ. Ν. Κοντόπουλος ἀλλὰ ταπεινοφρονούντες ὡς πρωτόπαιροι, ἰδοὺ εἰς τίνων σοφῶν γνώμας ἐσηρίχθημεν, πρὶν βίψωμεν ἐπὶ τοῦ χάρτου τὰς ἐν τῷ πρὸς τοὺς φιλομούσους ἀναγνώσας ὀλίγας ἡμῶν λέξεις.

Πρῶτον μεταξὺ αὐτῶν τάττομεν τὸν ἐν ἐν Παρισίοις καθηγητὴν τῆς Γραμματολογίας καὶ Ἰστορίας Κ. Α. Bougeault. Οὗτος ἀφοῦ ἐν τῷ ἐπιγραφόμενῳ αὐτοῦ συγγράμματι *principe de Composition etc. Par 1855. 2. edit.* λαλῶν περὶ τοῦ σκοποῦ τοῦ μυθιστορηματός, εἶπεν, ὅτι *il faut que le roman soit moral et instructif καὶ ὅτι Aucun ouvrage d'imagination ne doit avoir pour but exclusif d'amuser, encore moins d'amuser aux dépens de la vérité et des mœurs, προσθέτει περὶ τοῦ ἐκ τῶν μυθιστορημάτων κινδύνου τὰ ἑξῆς.*

Hélas ! nous le savons, le roman atteint rarement le but élevé que nous venons d'indiquer. Trop souvent il peint les passions sous des couleurs vives et attrayantes; trop souvent, dans les caprices ou le délire de l'imagination, il porte atteinte au bon goût, à la vertu.

De nos jours, les romanciers sont souvent des hommes sans conscience, qui font de leur talent un honteux trafic; ils veulent le succès, et, pour l'atteindre, tous les moyens leur sont bons. Voyant le public blasé sur les jouissances pures et délicates, ils cherchent à recueillir cette sensibilité émoussée en recourant au laid et en forçant la nature; ils jettent en pâture au public des sentiments raffinés, des situations fausses, extravagantes, invraisemblables des passions exagérées. La critique a

beau élever sa voix sévère, le mal est plus fort que la raison et la vérité.

Les jeunes gens ne doivent pas s'étonner si on leur interdit ces frivoles et dangereuses lectures: leur cœur et leur esprit n'y peuvent rien gagner, ils ont tout à y perdre. A un âge où l'imagination est vivement impressionnable, il est important de ne la fausser sous aucun rapport. Leur âme ne doit recevoir que les inspirations bienfaisantes de la vertu, leur goût ne doit contempler que ce qui est pur et beau.

Rien n'est plus contraire aux progrès d'une éducation solide que la lecture des romans; ces frivoles distractions dégoûtent des travaux sérieux, jettent le trouble dans les idées et fament promptement cette fleur de l'imagination qui a besoin de délicats ménagements.

La lecture des romans, même les plus innocents en apparence, peut fausser l'esprit et troubler le cœur où régnent la candeur et la simplicité de la vertu; car ils peignent un monde idéal et factice qui diffère toujours du monde réel. Quand une imagination naïve et jeune s'est peuplée de ces chimères, qu'elle est trop tentée de prendre au sérieux, elle veut transporter ensuite toutes ses illusions dans la vie pratique. Alors viennent les déceptions et les mécomptes; le cœur se brise à chaque pas qu'il fait dans la vie; tout l'ennuie, tout le dégoûte; il ne trouve rien en harmonie avec l'idéal de ses rêves; devant lui se creuse un abîme où trop souvent il s'engloutit, ήγρουν

“ Οἴμοι ! Εἰξεύρομεν, ὅτι τὸ μυθιστόρημα σπανίως τυγχάνει τοῦ ὑψηλοῦ σκοποῦ, τὸν ὁποῖον ἤδη ἐδειξάμεν. Συνήθως διαγράφει τὰ πάθη μὲ χρώματα ζωηρὰ καὶ ἐλκυστικὰ καὶ, εἰς τὴν ἰδιορρυθμίαν καὶ ἔξαψιν τῆς φαντασίας, προσβάλλει τὴν καλαισθησίαν τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ἀρετήν.

“ Εἰς τὰς ἡμέρας μας οἱ μυθιστοριογράφοι ἴσως ἀνθρώποι ἀσυνείδητοι καπηλευόμενοι αἰσχροῦς τὰ τῆς φύσεως δῶρα. Ζητοῦσιν εὐτυχίαν καὶ διὰ τὰ νὰ τύχωσιν αὐτῆς, ὅλα τὰ μέσα εἶναι εἰς αὐτοὺς θεμιτά. Βλέποντες τὸ δημόσιον ἀναισθητοῦν εἰς τὰς καθαρὰς καὶ ἀσείας ἀπολαύσεις, προσπαθοῦσι νὰ ἐξυπνώσωσιν τὴν

ἀμβλυνοθεῖσαν ἐκείνην εὐαισθησίαν, κατκφεύγοντες εἰς τὸ αἰσχρὸν, καὶ παραβιάζοντες τὴν φύσιν. Παραδέτουν ὡς τροφήν εἰς αὐτὸ αἰσθητήματα βιασμένα, θέσεις ψευδεῖς, ἀλλοκότους, ἀπιθάνους, πάθη ὑπερβολικά. Ἡ κριτικὴ λοιπὸν εἰς μάτην ὑψώνει φωνὴν κατακρίνουσα αὐστηρῶς τὴν κατὰ χρῆσιν ταύτην τὸ κακὸν εἶναι ἰσχυρότερον παρὰ τὸν λόγον καὶ τὴν ἀλήθειαν.

Οἱ νέοι δὲν πρέπει νὰ παραξενίζωνται, ὅταν ἀπαγορευώσιν εἰς αὐτοὺς τὰς ἀκολάστους ταύτας καὶ κινδυνώδεις ἀναγνώσεις. Τὸ πνεῦμα καὶ ἡ καρδία αὐτῶν δὲν δύναται νὰ κερδίσωσι ἐξ αὐτῆς τι, ἀλλὰ νὰ ἀπολέσωσι μόνον τὸ πᾶν. Εἰς ἡλικίαν, καθ' ἣν ἡ φαντασία δέχεται τόσον ζωηρῶς τὰς ἐντυπώσεις εἶναι συμφέρον νὰ μὴ διασρέφωμεν αὐτὴν κατ' οὐδένα τρόπον. Ἡ ψυχὴ τῶν πρέπει νὰ λαμβάνη μόνον ἐμπνεύσεις σωτηρίου τῆς ἀρετῆς· ἡ δὲ καλαισθησία αὐτῶν πρέπει νὰ θεωρῆ μόνον, ὅτι εἶναι καθαρὸν καὶ ὠραῖον.

„Οὐδὲν ἀντίκειται τόσον εἰς τὴν πρόβον καλῆς ἀγωγῆς, ὅσον ἡ ἀνάγνωσις τῶν μυθιστορημάτων. Αἱ μάταιαι αὗται διασκεδάσεις μᾶς κάμνουσι ν' ἀηδιάζωμεν τοὺς σπουδαίους πόνους, ἐμβάλλουσι ταραχὴν εἰς τὰς ἰδέας καὶ μαραινουσι ταχέως ἐκεῖνο τὸ ἄνθος τῆς φαντασίας, τὸ ὁποῖον ἔχει χρεῖαν τόσον ἐπιμελοῦς θεραπείας.

„ Ἡ ἀνάγνωσις τῶν μυθιστορημάτων καὶ αὐτῶν τῶν ἀθωοτάτων τὸ φαινόμενον δύναται νὰ διασρέψῃ τὸ πνεῦμα καὶ νὰ διαταράξῃ τὴν καρδίαν, ὅπου βασιλεύει ἡ ἀφέλεια καὶ ἀπλότης τῆς ἀρετῆς. Διότι διαγράφουσι κόσμον ἰδανικὸν καὶ ἐπίπλαστον, ὅστις διαφέρει πάντοτε τοῦ πραγματικοῦ καὶ ἀληθοῦς. Ὅταν φαντασία ἀφελῆς καὶ νέα ἐμπλησθῇ τοιοῦτων φαντασιοκοπημάτων, τὰ ὁποῖα προσπαθεῖ πολὺ νὰ θεωρῆ ὡς σπουδαῖα, θέλει ἔπειτα νὰ μεταφέρῃ ταύτας τὰς ἀπάτας καὶ εἰς τὸν πρακτικὸν βίον. Τότε ἔρχονται αἱ ἀποβουκολήσεις καὶ παραλογισμοί. Ἡ καρδία θραύεται εἰς ἕκαστον βῆμα, τὸ ὁποῖον κάμνει εἰς τὸν βίον τὰ πάντα πλήττουσιν αὐτὴν· τὰ πάντα τὴν ἀηδιάζουσι. Δὲν εὐρίσκει τίποτε εἰς ἀρμονίαν μὲ τὸ ἰδανικὸν τῶν ὄνειροπολημάτων τῆς. Πρὸ αὐτῆς ἀνοίγεται ἄβυσσος, ὅπου συνήθως κατεκρημνίζεται.

Καὶ ταῦτα μὲν ὁ Bougeault. Ὁ δὲ καθηγητῆς τῆς φιλοσοφίας Scheidler θέλων ν' ἀποτρέψῃ τοὺς νέους σπουδαστὰς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς ἀναγνώσεως τῶν μυθιστορημάτων ὡς μάλιστα ἐπιβλαβούς εἰς αὐτοὺς ἀποφαίνεται ὠρισμένως καὶ σαφῶς περὶ τοῦτου τὰ ἀκόλουθα.

„ Ἡ ἀνάγνωσις, λέγει, τῶν ἀθῶν μυ-

θιστορημάτων (ναὶ δ' ὁλων ἐν γένει· διότι καὶ τὰ τῶν ἀρίστων ποιητῶν εἶναι εἰς τινὰ μέρη ἐρεθιστικά) εἶναι τὸ ἀξιοκατακριτότατον καὶ ὀλεθριώτατον τῶν ὅσα δύναται τις νὰ φαντασθῆ. Εἶναι ἐπομένως πολὺ οὐσιώδες νὰ φυλάττηται τις μὴ διαφθερῇ τὴν φαντασίαν, νὰ προσέχη εἰς τὸ νὰ χαλιναγωγῇ αὐτὴν, καὶ νὰ μάθῃ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς νὰ ἐμποδίξῃ τὴν εἰς αὐτὴν εἴσοδον ἀλλοτρίων τῶν χρῆστων ἡθῶν ἰδεῶν (ἐνθυμοῦμενος τὸ παράγγελμα *principiis obsta*) καὶ νὰ φυλάττῃ ἐκεῖνο, τοῦ ὁποῖου τὴν ἀπώλειαν δὲν δύναται ν' ἀντικαταστήσῃ οὔτε θεῖα οὔτε ἀνθρωπίνῃ δύναμις, λέγω τὴν Ἀθωότητα... (Grundlin. der Hodegelik σελ. 462. Jen. 1847.)

Ἡδυνάμεθα ν' ἀναφέρωμεν καὶ ἄλλων πολλῶν σοφῶν γνώμας, οἵτινες ἐπίσης κατακρίνουσιν τὴν ἀνάγνωσιν τῶν μυθιστορημάτων, ὡς τοῦ φιλοσόφου Καντίου (Anthropolog. σελ. 175), τοῦ Σλεγγέλου (Crit. Schrift. Τόμ. Α'. σελ. 58.), τοῦ ἱστορικοῦ Γίβδωνος (Memoirs. I. σελ. 94), τοῦ ἀνωτέρου μνησθέντος ὁμογενοῦς μας Βαλέτα (Γέρ. Λιμπέρ. σελ. 66.). κλπ. καὶ νὰ παραπέμψωμεν εἰς αὐτοὺς τὸν Κ. Ν. Κοντόπουλον, διὰ τὰ φωτισθῆ, ὅσον ἀφορᾷ τοῦτο τὸ ἀντικείμενον· ἀλλὰ νομίζοντες πάντῃ περιττὸν κόπον τοῦτο, παραθέτομεν ἐν ταῦθα κρίσεις μόνον τινὰς (πάλιν σοφῶν ἀνδρῶν) περὶ τῶν διασημοτέρων μυθιστοριογράφων, δι' οὓς τόσον εἶναι ἐπτοημένος ὁ Κ. Ν. Κοντόπουλος, πρὸς ὁδηγίαν πρὸ πάντων τῶν ἀναγνώσων τῆς Ἀποθήκης τῶν ὠφελίμων γνώσεων.

(Ἡ συνέχεια, εἰς τὸ ἀκόλουθον φυλλάδιον.)

ΠΕΡΙΕΡΓΟΣ ΕΙΣΠΡΑΞΙΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ.

Διοικητῆς τις τῆς Αἰγύπτου ἔχων χρεῖαν ποσότητός τινος χρημάτων, ἐφεῦρε τὴν ἀκόλουθον περιεργωτάτην μέθοδον πρὸς εἰσπράξιν αὐτῶν. Ἐξέδωκε διαταγὴν, δι' ἣν διέταττε τοὺς ἀρχοντας τῶν ἐν Αἰγύπτῳ κατοικούντων Ἰουδαίων νὰ παρουσιασθῶσιν εἰς τινὰ ρητὴν ἡμέραν ἐνώπιον αὐτοῦ. Κατὰ τὴν διαταγὴν ταύτην παρουσιασθέντες ἐνώπιον αὐτοῦ εἶδον αὐτὸν περικυκλωμένον ὑπὸ τῶν συμβούλων αὐτοῦ καὶ κρατοῦντα τὴν Πεντάτευχον. Ἐρωτηθέντες δὲ παρ' αὐτοῦ ἐὰν ἐπίστευον εἰς πᾶν τὸ γεγραμμένον ἐν αὐτῷ τῷ βιβλίῳ, ἀπεκρίθησαν καταφατικῶς, διότι τὸ βιβλίον αὐτὸ ἐμπεριείχε τὰ δόγματα τῆς θρησκείας αὐτῶν. Στραφεὶς δὲ τότε πρὸς αὐτοὺς ἀνέγνωσε τὸ 11 καὶ 12 κεφάλαιον τῆς Ἐξόδου ἐν οἷς ἀναφέρεται, ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι ἀκριβῶς πρὶν τῆς ἀναχωρήσεως αὐτῶν ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἐδανίσθη-

σαν παρά τῶν Αἰγυπτίων σκεύη ἀργυρᾶ καὶ σκεύη χρυσᾶ καὶ ἐνόμματα. Τελειώσας τὴν ἀνάγνωσιν εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὅτι, ὡς αὐτοὶ ὠμολόγησαν, οἱ πρόγονοι αὐτῶν πρὸ 5.000 περίπου ἐτῶν ἐδανείσθησαν παρά τῶν Αἰγυπτίων τὰ πολύτιμα αὐτῶν σκεύη, διὰ προσεκάλεσεν αὐτοὺς ἵνα γνωρίσῃ, ἐὰν ταῦτα ἀπεδόθηράν ποτε ἢ ἄλλως πῶς ἀπεζημίωσαν αὐτοὺς διὰ ταῦτα· ἐὰν ὄχι, ἐπρόσθεσεν, ἢ πληρωμὴ αὕτη ἔπρεπε νὰ γίνῃ πρὸ πολλοῦ, καὶ ὅτι αὐτὸς ὢν ὁ πολιτικός πατὴρ ἐκείνου τοῦ λαοῦ ἦτον ὑπόχρεος ν' ἀποδώσῃ δικαιοσύνην εἰς αὐτόν.

Οἱ ἐκπεπληγμένοι Ἰουδαῖοι ἔμεινον σιωπηλοὶ μὴ γνωρίζοντες τί νὰ εἴπωσιν, ἀν καὶ εὐθὺς οἰεῖτον τὸν σκοπὸν τοῦ φιλαργύρου διοικητοῦ. Προσμένει αὐτὸς ὀλίγον τὴν ἀπόκρισιν καὶ ἀπέλυσεν αὐτοὺς διατάξας νὰ ἐμφανισθῶσιν ἐνώπιον αὐτοῦ μετ' ὀλίγας ἑβδομάδας, προσθέσας ὅτι ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς τὴν προθεσμίαν ταύτην ἵνα συσχεφθέντες καὶ ἐρευνήσαντες τὰ ὑπομνήματα αὐτῶν ἴδωσιν ἐὰν ἐπεστράφησαν εἰς τοὺς Αἰγυπτίους ἢ ἀπεζημίωσαν αὐτοὺς διὰ τὰ πολύτιμα αὐτῶν σκεύη τὰ ὅποια ἐδανείσθησαν, ἢ ὄχι. Ἀναχωρήσαντες συνεσκέφθησαν πρὸς ἀλλήλους πῶς νὰ ἐκφύγῃ τὴν δυστυχίαν ταύτην. Μετὰ τὴν σύσκεψιν ταύτην ἀπεφάσισαν τὴν σύναξιν μεγάλης τινὸς ποσότητος χρημάτων μετὰ τῆς ὁποίας εἰς τὴν ὀρισθεῖσαν ἡμέραν ἐλθόντες πρὸς τὸν διοικητὴν τῷ εἶπον ὅτι μετὰ τὸν καιρὸν, καθ' ὃν οἱ πρόγονοι αὐτῶν ἐδανείσθησαν ταῦτα τὰ πράγματα παρά τῶν Αἰγυπτίων, τὸ ἔθνος αὐτῶν ὑπέστη διάφορα παθήματα ὅτι ὁ ναὸς αὐτῶν ἐपुरπολήθη, καὶ τὰ ὑπομνήματα αὐτῶν κατεστράφησαν, ὥστε ἦτον ἀδόνατον εἰς αὐτοὺς τώρα νὰ εἴπωσιν ἐὰν οἱ Αἰγύπτιοι ἔλαβον ἀποζημίωσιν διὰ τὰ πολύτιμα αὐτῶν σκεύη, καὶ προσφέροντες πρὸς αὐτόν τὰ χρήματα ἐπρόσθεσαν ὅτι ἤλπιζον ὅτι δὲν ἤθελε καταστήσει αὐτοὺς, ὄντας ὀλίγους, ὑπολόγους εἰς ὅτι ὀλόκληρον τὸ ἔθνος ἔπραξε πρὸ τῶν χιλιάδων ἐτῶν. Τοῦτο ἐπειθόμεν καὶ ὁ διοικητής, ὅστις λαβὼν τὰ χρήματα τοῖς ἔδωκεν ἐν ὀνόματι τῶν Αἰγυπτίων παραλαβὴν τοῦ πληρωθέντος μέρους διὰ τὰ δανεισθέντα πολύτιμα σκεύη καὶ οὕτως ἀφῆκε τὴν ἴδιαν θύραν εἰς ἕκαστον τὸν διαδόχων αὐτοῦ, δυνάμενον νὰ νομίσῃ πρέπον ν' ἀκολουθήσῃ τὰ αὐτὰ ἔχνη πρὸς κατάθλιψιν τοῦ δυστυχοῦς τούτου λαοῦ.

ΙΕΡΑΤΙΚΗ ΑΠΑΘΗ.

Συνταγματικός τις κάτοικος τοῦ χωρίου Ἄρτες κειμέν· οὐ πλησίον τοῦ Hostrich ἀπέχοντος 12 περίπου λεύγας τῆς Βαρκελώνης

ἔπνεε τὰ λοιπία· ὁ δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ προσεκάλεσε τὸν ἐφημέριον παρακαλῶν αὐτὸν ὅπως ἐλθὼν μεταδώσῃ αὐτῷ τὴν θείαν κοινωνίαν. Ὁ ἐφημέριος ἠρνήθη λέγων -- “ὁ ἀδελφός σου εἶναι συνταγματικός, καὶ ἐπομένως κατὰ τοῦ θρόνου, φαυλόθιος καὶ ἀσεβής, ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν τιμίων ἀνθρώπων· κατεδικάσθη ἤδη χωρὶς ἔλεος καὶ διὰ τοῦτο ἀνωφελὴς ἢ ἐξομολόγησις.” -- Ἀλλὰ τίς σοι εἶπεν ὅτι ὁ ἀδελφός μου κατεδικάσθη; -- Τίς μοι τὸ εἶπεν; ἐπανελάθεν ὁ ἐφημέριος, “αὐτὸς ὁ Θεός.” -- τί, ἐφώναξεν ὁ ἐκθαμβος Ἰσπανός, ὁ Θεός, ὠμίλησε μετὰ σοῦ; -- Μαλιστα, ἀπεκρίθη ὁ ἐφημέριος μετὰ θετικότητος “ὁ Θεός ὠμίλησεν εἰς ἐμὲ διαρκούσης τῆς θυσίας τοῦ μυστηρίου καὶ μοι εἶπεν ὅτι ὁ ἀδελφός σου, κατεδικάσθη.” Εἰς μάτην ὁ ἀδελφός ἐπανελάβε τὰς ἰκεσίας του, ὁ ἐφημέριος ἔμεινεν ἀδυσώπητος. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὁ συνταγματικός ἀπέθανε, καὶ ὁ ἀδελφός ἐπανήλθε πρὸς τὸν ἐφημέριον παρακαλῶν αὐτὸν νὰ κηδεύσῃ τὸ νεκρὸν σῶμα. ὁ ἐφημέριος ἠρνήθη λέγων “ἡ ψυχὴ τοῦ ἀδελφοῦ σου ἐτάφη ἐν τῷ Ἄδη ὡς σοὶ προεῖπον. Πᾶσα δὲ ἐνόκλησις τὴν ὁποίαν ἤθελε λάβει τις πρὸς ταφήν τοῦ πτώματος, εἶναι ματαία· διότι διαρκούσης τῆς νυκτὸς ἔρχονται οἱ διάβολοι καὶ παραλαμβάνουσιν αὐτὸ καὶ σοὶ προλέγω ὅτι ἐντὸς τεσσαράκοντα ἡμερῶν σὺ αὐτὸς θέλεις ἀπαντήσῃ τὴν αὐτὴν τύχην. Ὁ Ἰσπανός μὴ πισεύσας εἰς ταύτην τὴν διαβολικὴν ἐπίσκεψιν ἠγέρθη νηὶ διαρκούσης τῆς νυκτὸς παρὰ τῷ νεκρῷ σώματι τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ μετὰ δύο πιστόλια γεμάτα. Μετὰ τὸ μεσονύκτιον κρότος ἤκούσθη εἰς τὴν θύραν καὶ φωνὴ ἐκραύγασε. “Σὲ προστάξω ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος ν' ἀνοίξῃς· ἀνοῖξον, ἢ ἄλλως ὁ αἰφνίδιος ὀλεθρὸς σου πλησιάσει.” -- ὁ Ἰσπανός ἠρνήθη δὲν ἀνοίξει, καὶ μετ' ὀλίγον εἶδεν ἐμβαίνοντας διὰ τοῦ παραθύρου τρεῖς ῥωμαλέους ἀνθρώπους ἐνδεδυμένους μετὰ δέρματα θηρίων, ἔχοντας κέρατα, ὄνυχας καὶ καρφωμένας οὐράς καὶ περικυκλωσάντας τὸ κιβώτιον τὸ περιέχον τὸ σῶμα. Κατὰ τούτων ὁ Ἰσπανός ἐपुरοδόλησε, καὶ εὐθὺς εἰς ἐκ τῶν διαδύλων ἔπεσε νεκρός· οἱ ἄλλοι ἐτρέπησαν εἰς φυγὴν, ἀλλ' αὐτὸς ἐपुरοδόλησε κατόπιν αὐτῶν, καὶ ἀμφότεροι ἐπληρώθησαν καὶ ὁ εἰς μὲν ἀπέθανε μετ' ὀλίγα λεπτά, ὁ δὲ ἄλλος διέφυγε. Τὸ πρῶτ', ὅτι οἱ ἀνθρώποι συνήλθον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ὁ ἱερεὺς ἦτον ἀπὸν, καὶ μετ' ὀλίγον ἀνεκαλύφθη διὰ τῆς ἐρεύνης τῶν νεκρῶν διαδύλων ὅτι ὁ εἰς ἦτον ἱερεὺς καὶ ὁ ἕτερος ὁ ἐκ κηριαστικὸς ἐπίτροπος· ὁ πληρωθεὶς διάβολος ἦτον ὁ σκευοφύλαξ, ὅστις ὠμολόγησεν ὀλόκληρον τὸ διαβολικὸν μηχανοδύρημα.

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ

Ἐν Σμύρνῃ παρὰ τοῖς Συντάκταις, καὶ παρὰ τῷ Βιβλιοπώλῃ Κυρίῳ Ν. Α. Δαμιανῷ.	Ἐν Ζακύνθῳ, παρὰ τῷ Κυρ. Μ. Βερτιέτῃ.
Ἐν Κωνσταντινουπόλει, παρὰ τοῖς Βιβλιοπώλαις Κ. Σ. Ἀνδρεάδῃ, καὶ Ν. Δεπάστῃ.	Ἐν Κεφαλληνίᾳ, παρὰ τῷ Κυρ.
Ἐν Ἀθήναις, παρὰ τῷ Κυρ. Κ. Τεφαρίκῃ.	Ἐν Λευκάδι,
Ἐν Φιλιππουπόλει, παρὰ τῷ Βιβλ. Κυρ. Δ. Ἀγγελίδῃ.	Ἐν Θεσσαλονίκῃ, παρὰ τῷ Κυρ. Ι. Πατινίδῃ Ἰατρῷ.
Ἐν Ἀδριανουπόλει, παρὰ τῷ Κυρ. Ἀιδεῖνογλου.	Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, παρὰ τῷ Κυρ. Ν. Χρυσσαφηνίδῃ.
Ἐν Κυδωνίαις, παρὰ τῷ Κυρ. Ε. Δημίδῃ.	Ἐν Βουκορεστίῳ, παρὰ τῷ Κυρ.
Ἐν Κεσιανίῳ, παρὰ τῷ Ἑλληνοδ. Κ. Γρηγοριάδῃ.	Ἐν Καίρῳ,
Ἐν Αἰδινίῳ, παρὰ τῷ Κυρ. Σαϊζάνῃ Ἑλλ. Πράκ.	Ἐν Κύπρῳ,
Ἐν Σύρῳ, παρὰ τῷ Βιβλιοπ. Γ. Πολυμέρῃ.	Ἐν Κρήτῃ, παρὰ τῷ Κυρ. Ν. Μιτσοτάκῃ.
Ἐν Χίῳ, παρὰ τῷ Κυρ. Ν. Πουλάκῃ.	Ἐν Γαλατζίῳ,
Ἐν Ἰβραΐτῃ, παρὰ τῷ Κυρ. Η. Περδικίδῃ.	Ἐν Μυγαλεσίᾳ, παρὰ τῷ Κυρ.
Ἐν Μιτυλήνῃ, παρὰ τῷ Κυρ. Αχ. Σιμιριώτῃ.	Ἐν Τεργέστῃ,
Ἐν Κερκύρᾳ παρὰ τῷ Κυρ. Κ. Γεωργῳ.	Ἐν Βιέννῃ,
	Ἐν Μυσαλίᾳ,
	Ἐν Ὀδησσῷ.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

Ὅσοι τῶν Κυρίων, τῶν μὴ καταγεγραμμένων πρότερον ὡς συνδρομητῶν, ἐκράτησαν μέχρι τοῦδε τὸ ἀποσταλὲν πρὸς αὐτοὺς Α'. φυλλάδιον, μὴ ἐπιστρέψαντες αὐτὸ, ὡς προεκηρύξαμεν, μετὰ τέσσαρας ἡμέρας ἀπὸ τῆς παραλαβῆς του, οὗτοι καταγεγραφήσονται ἤδη ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ἐτησίων ἡμῶν Συνδρομητῶν, καὶ ὑποχρεοῦνται νὰ λάβωσι καὶ τὰ λοιπὰ, προπληρώνοντες τὴν πρώτην ἔξαμηνιαίαν.

Οἱ προμηθεύοντες πρὸς τὴν Ἀποθήκην δέκα συνδρομητῆς, προπληρόντας τὴν ἔξαμηνιαίαν συνδρομὴν, καὶ ὑποχρεωμένους εἰς ἐτησίαν, λαμβάνουσι ἀρὰ ἐν ἀντίτυπον δωρεάν.

Αἱ πρὸς τοὺς Συντάκτας ἐπιστολαὶ νὰ σφραγίζονται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τοῦ Κυρ. Ν. Α. Δαμιανοῦ, καὶ νὰ στέλλονται ἐλεύθεραι ταχυδρομικῶν.

Ἡ Ἀποθήκη ἀναγγέλει εἰς τὸ ἐξώφυλλον αὐτῆς περὶ παντὸς ἐκδιδόμενου νέου βιβλίου, ὅταν ἀποσταλῇ πρὸς τοὺς Συντάκτας ἐν ἀντίτυπον δωρεάν. Καπαχωρεῖ δὲ καὶ Ἀγγελίας εἰς τὸ ἐξώφυλλον πρὸς 1 γρ. τὸν στίχον.

Αἰτοῦμεν συγγνώμην παρὰ τῶν ἐνταῦθα Κυρίων Συνδρομητῶν, πρὸς οὓς δὲν ἀπεστάλη ἐγκαιρῶς ἢ διόλου ἴσως τὸ Β'. φυλλάδιον, διότι ὁ διανομὸς δὲν ἐγνώριζεν ἀκόμη καλῶς τὰς οἰκίας ἢ καταστήματα αὐτῶν. Ἐλπίζομεν δὲ ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς θὰ γίνηται ἐγκαιρῶς ἢ διανομή.

ΑΓΓΕΛΙΑ.

Εὑρίσκειται ἐν τοῖς πισστηρίοις σύγγραμμα κατάλληλον πρὸς διευκυσίνην τῶν σπουδαζόντων τὴν Γερμανικὴν Γλῶσσαν.

Τὸ προκείμενον σύγγραμμα συγκείμενον ἐκ 30 τυπογραφικῶν φύλλων καὶ ἐπέκεινα διηρέσαμεν εἰς δύο μέρη καὶ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ περιελάβομεν τοὺς τε γραμματικοὺς καὶ συντακτικοὺς κανόνας, ἐν οἷς καὶ ἱκανοὺς κατ' ἐκλογὴν διαλόγους· ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ, ἀπάσας τὰς πτωτοτύπους τῆς Γερμανικῆς γλώσσης καὶ τὰς ἐκ ξένων γλωσσῶν παραδεχθείσας λέξεις μετὰ παραβολῆς πρὸς ἄλλας γλώσσας οἷον τὴν Ἑλληνικὴν, Λατινικὴν, Ἰταλικὴν, Γαλλικὴν Ἀγγλικὴν, Ἑβραϊκὴν, Περσικὴν, Ἀραβικὴν καὶ Σλαβικὴν.

Πεποιθήσαμεν δὲ ὅτι θέλομεν τύχει τῆς προθύμου τῶν φιλομούσων συνδρομῆς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1 Ὀκτωβρίου 1859.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΟΥΟΛΚΙΟΣ.